

Ministerstvo financí ČR
oddělení analýz finančního trhu

**ZPRÁVA O VÝVOJI FINANČNÍHO TRHU
V ROCE 2007**

květen 2008

OBSAH

SHRNUTÍ	3
1. MAKROEKONOMICKÁ SITUACE	5
2. PROSTŘEDKY POUŽITELNÉ NA FINANČNÍM TRHU	7
3. STRUKTURA ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ	9
4. SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHU	10
4.1. Podnikový sektor	11
4.2. Bankovní sektor	12
4.2.1. Vývoj úrokových sazeb.....	13
4.2.2. Vklady a úvěry.....	13
4.2.3. Stavební spořitelny.....	16
4.2.4. Hypoteční trh.....	17
4.3. Kapitálový TRH	19
4.3.1. Regulované trhy.....	19
4.3.2. Energetická burza.....	22
4.3.3. Obchodníci s cennými papíry.....	22
4.3.4. Kolektivní investování.....	24
4.4. Pojišťovny	25
4.5. Penzijní připojištění	29
4.6. Nebankovní úvěrové instituce	33
5. VZTAH VEŘEJNÉHO A STÁTNÍHO SEKTORU K FINANČNÍMU TRHU	35
5.1. Saldo vládního sektoru	35
5.2. Státní rozpočet	36
5.3. Státní dluh a státní záruky	37
6. TRH DEVIZ	39
7. AKTIVITY MF V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU	41
7.1. Legislativa finančního trhu	41
7.2. Nelegislativní aktivity MF	42
SEZNAM ZKRATEK	43
SEZNAM TABULEK	44
SEZNAM GRAFŮ	45
PŘÍLOHA 1: LEGISLATIVA FINANČNÍHO TRHU	46
1.1. Průřezové předpisy v oblasti finančního trhu	46
1.2. Legislativa v oblasti kapitálového trhu	47
1.3. Legislativa v oblasti bankovníctví, stavebního spoření a družstevních záložen	49
1.4. Legislativa v oblasti pojišťovnictví a penzijního připojištění	50
PŘÍLOHA 2: DOPLŇJÍCÍ TABULKY	51

SHRNUTÍ

Ekonomika	Ekonomika ČR dosáhla v roce 2007 obdobného růstu jako v roce 2006. HDP se reálně zvýšil o 6,5 %. Hlavním zdrojem růstu HDP byla domácí poptávka. Národní míra nezaměstnanosti v roce 2007 klesla na 6,6 %, což je minimum za posledních téměř 10 let.
Subjekty finančního trhu	Na českém finančním trhu se nadále zvyšuje konkurence, a to i v souvislosti s růstem počtu subjektů, které působí na území ČR v rámci tzv. jednotného evropského pasu. Hospodářské výsledky finančních institucí jsou stabilizované.
Bankovní sektor	Bankovní sektor objemem aktiv nadále dominuje všem sektorům finančního trhu v ČR. Zcela zde převládají zahraniční akcionáři.
Úrokové sazby	Úrokové sazby ČNB od konce dubna 2005 postupně rostou. Důvody pro opakované zvyšování sazeb v roce 2007 byly mj. sílení inflačních tlaků v ekonomice ČR, akcelerující spotřeba domácností a dopady fiskální reformy na ekonomiku ČR.
Vklady a úvěry	Celkový objem korunových vkladů v roce 2007 přesáhl hranici 2 bil. Kč a celkový objem úvěrů 1,5 bil. Kč. Na nárůstu objemu vkladů i úvěrů se nejvíce podílely domácnosti a nefinanční podniky. Zadluženost domácností meziročně stoupla o třetinu.
Stavební spořitelny	Ke konci roku 2007 činil celkový počet smluv ve fázi spoření 5,1 mil. smluv. I přes nárůst počtu nově uzavřených smluv o stavebním spoření stále pokračuje trend poklesu celkového počtu smluv, který trvá již od konce roku 2003. V úvěrové oblasti v roce 2007 i nadále rostl celkový počet úvěrů zejména objem úvěrů.
Hypoteční trh	Ke konci roku 2007 bylo nově uzavřeno cca 86 tis. hypotečních smluv se smluvní jistinou přes 184 mld. Kč. Zároveň s objemem vzrostla i průměrná výše HÚ pro obyvatelstvo. Celkový objem HÚ se blíží k hranici 420 mld. Kč.
Kapitálový trh	Hlavní index pražské burzy PX vzrostl, i přes razantní propad v důsledku hypoteční krize v USA, za celý rok o více než 14 % na 1 815,1 bodu. Celkový objem obchodů na pražské burze v loňském roce dosáhl 1 525 mld. Kč. Od července, kdy bylo zahájeno obchodování, do konce roku byly na Energetické burze Praha uzavřeny kontrakty v hodnotě 1,9 mld. EUR.
Kolektivní investování	Objem investic v podílových fondech meziročně narostl o téměř 44 mld. Kč na celkových 315,2 mld. Kč. Celkově vyšší zájem byl o v zahraničí registrované fondy. Ty přilákaly o polovinu více prostředků než domácí fondy. Výrazně vzrostl počet domácích fondů na 121 oproti 77 ke konci roku 2006. Nově se v roce 2007 etablovala kategorie nemovitostních fondů.
Pojišťovny	Pojištný sektor nebyl zatížen zvýšenými nároky na pojistné plnění z titulu extrémních klimatických vlivů. Pojištný trh po období přechodné stagnace nabyl v roce 2007 opět na dynamice především v životním pojištění. Přes zrychlení tempa je pojištěnost obyvatel v ČR ve srovnání s vyspělými státy stále nízká.

**Penzijní
přípojištění**

Celkově bylo v penzijních fondech k 31.12.2007 evidováno téměř 3,94 mil. účastníků. Miliónovou hranici překročil počet penzijních přípojištění, na která aktuálně přispívá účastníkům zaměstnavatel. Nadále platí jen doplňkový význam soukromého důchodového přípojištění, neboť nízká výše průměrného měsíčního příspěvku nevytvoří dostatečně vysokou výši úspor na stáří.

Vládní sektor

V roce 2007 skončilo hospodaření sektoru vlády deficitem 56,1 mld. Kč, tj. 1,6 % HDP. Dluh sektoru vlády dosáhl v roce 2007 hodnoty 1 019,4 mld. Kč a činil tak 28,7 % HDP, čímž zaznamenal meziroční pokles o 0,7 p.b.

Trh deviz

Česká měna v druhém pololetí razantně posilovala a za celý rok nakonec vzrostla vůči oběma hlavním měnám.

**Legislativa
finančního trhu**

Na úrovni EU probíhaly v roce 2007 intenzivní diskuse k projektu přípravy nového režimu pro solventnost pojišťovacích institucí, tzv. Solvency II. Velmi důležitou je nová směrnice o platebních službách na vnitřním trhu. V polovině roku vstoupila v účinnost novela zákona transponující směrnice o kapitálových požadavcích pro úvěrové instituce a obchodníky s cennými papíry (tzv. Basel II). Novelou zákona o podnikání na kapitálovém trhu, kterou 7.5.2008 schválila Poslanecká sněmovna, plní Česká republika závazek transponovat do svého právního řádu směrnici o trzích finančních nástrojů (tzv. MIFID). Návrh zákona přináší nejvýznamnější změny v podnikání na kapitálovém trhu za posledních 10 let.

**Ochrana
spotřebitele na
finančním trhu**

V roce 2007 pokračovalo Ministerstvo financí ve svých aktivitách na poli rozvoje finančního trhu a ochrany spotřebitele. Zásadním momentem se stala formulace rámcové politiky ochrany spotřebitele, která popisuje jak důvody k aktivním zásahům státu, tak především hlavní oblasti těchto zásahů, označené jako pilíře ochrany spotřebitele.

1. MAKROEKONOMICKÁ SITUACE

Ekonomika ČR dosáhla v roce 2007 obdobného růstu jako v roce 2006. Hrubý domácí produkt (HDP) se v reálném vyjádření zvýšil o 6,5 %. Výdajová struktura HDP v roce 2007 byla v zásadě stejná jako v roce 2006. V obou letech byla hlavním zdrojem růstu HDP domácí poptávka tažená výdaji domácností na konečnou spotřebu a tvorbou hrubého fixního kapitálu. Příspěvek zahraničního obchodu byl relativně nízký a v obou letech se pohyboval okolo 1 p.b.

Tabulka 1.1: Tempo růstu HDP¹

(roční, %)	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ČR	1,9	3,6	4,5	6,4	6,4	6,5
EU 27	1,2	1,3	2,5	1,9	3,0	2,9
Eurozóna	0,9	0,8	2,1	1,6	2,7	2,6
Japonsko	0,3	1,4	2,7	1,9	2,4	2,1
USA²	1,6	2,5	3,6	3,1	2,9	2,2

Pramen: Eurostat

Nízkoinflační prostředí se v roce 2007 v české ekonomice dařilo udržet i nadále. Významnou roli hrála i vysoká úroveň konkurenčního prostředí. Průměrná roční míra inflace dosáhla 2,8 % (na bázi CPI), když ve 4. čtvrtletí v reakci na extrémní nárůst světových cen komodit (zvláště potravinářských) meziroční inflace vzrostla na 4,8 %. Vedle cen potravin a energií se na růstu CPI rovněž podílely administrativní vlivy. Dlouhodobě je spotřebitelská inflace dosud tažena zejména náklady na bydlení.

Tabulka 1.2: Makroekonomické ukazatele české ekonomiky

	2004	2005	2006	2007
Růst HDP (% , stálé ceny)	4,5	6,4	6,4	6,5
Spotřeba domácností (změna, %, stálé ceny)	2,9	2,3	5,5	5,6
Spotřeba vlády (změna, %, stálé ceny)	-3,5	2,2	0,0	0,9
Hrubá tvorba fixního kapitálu (změna, %, stálé ceny)	3,9	2,3	5,5	6,1
Inflace (CPI, průměr období, %)	2,8	1,9	2,5	2,8
Míra nezaměstnanosti (MPSV, průměr období, %)	9,2	9,0	8,1	6,6
Saldo běžného účtu k HDP (% , běžné ceny)	-5,2	-1,6	-3,1	-2,5
Saldo obchodní bilance k HDP (% , běžné ceny)	-0,5	2,0	2,0	3,3

Pramen: ČSÚ, ČNB, MPSV

Vývoj na trhu práce je pozitivní. Národní míra nezaměstnanosti dosáhla vrcholu 9,6 % v 1. čtvrtletí 2004 a od té doby se v souvislosti s ekonomickým růstem razantně snižuje. V roce 2007 klesla na 6,6 %, což je o 1,5 p.b. méně než před rokem. Zároveň se jedná o minimum za posledních téměř 10 let. Vedle cyklických efektů se zřejmě zlepšují i strukturální charakteristiky. Nadále pokračuje dynamický růst produktivity práce.

Vnější ekonomická nerovnováha, vyjádřená podílem salda běžného účtu na HDP, se pohybuje v udržitelných mezích. V roce 2007 dosáhla -2,5 % a meziročně se zlepšila o 0,6 p.b. Hlavním zdrojem deficitu běžného účtu je zejména odliv výnosů z přímých

¹ Údaje zveřejněné k 7.3.2008

² Sezónně očištěno.

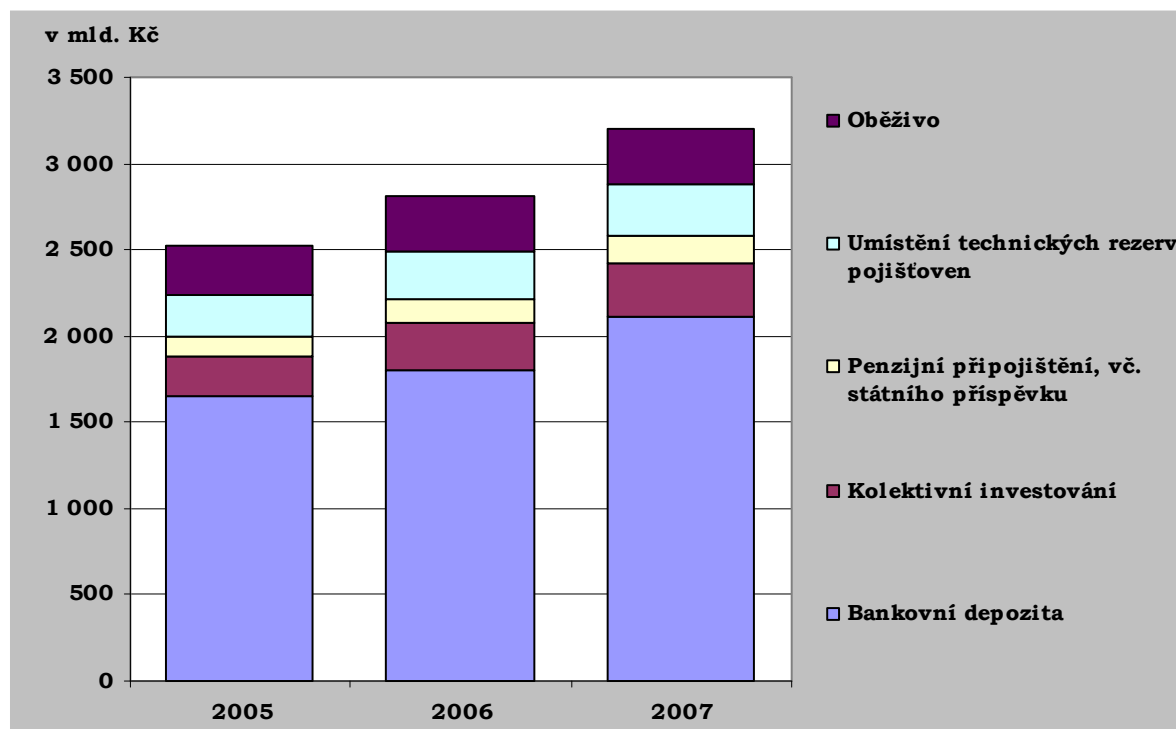
zahraničních investic. Obchodní bilance se stále zlepšuje a její přebytek dosáhl v roce 2007 již 3,3 % HDP.

2. PROSTŘEDKY POUŽITELNÉ NA FINANČNÍM TRHU

Na konci roku 2007 měly finanční instituce působící na českém trhu k dispozici pro operace na finančním trhu teoreticky částku až cca 3,2 bil. Kč³, což představuje meziroční nárůst o 13,89 %. Tempo růstu se oproti předchozímu roku zvýšilo o cca 2,8 p.b. Následující graf a tabulka přináší srovnání strukturálního vývoje finančních zdrojů dle vybraných segmentů.

Graf 2.1: Prostředky použitelné na finančním trhu

Pramen: MF, ČNB, AKAT

Z meziročního srovnání prostředků použitelných na finančním trhu vyplývá, že v roce 2007 nejrychleji rostl objem prostředků v penzijním připojištění (19,19 %) a na bankovních účtech (16,74 %). Ty hrají v akumulaci prostředků dominantní roli a zaznamenaly i nejvyšší akceleraci tempa (6,7 p.b.) oproti roku 2006. U ostatních segmentů jsme však již byli svědky zpomalování dřívějšího tempa, nejvíce pak u stavebního spoření a kolektivního investování, kde se tempo snížilo o čtvrtinu, resp. pětinu.

Z hlediska objemu vložených prostředků si zachovala absolutně nejvyšší meziroční nárůst bankovní depozita, přes 302 mld. Kč. Ke konci roku jejich objem poprvé v historii překonal hranici 2 bil. Kč. A to i v situaci, kdy výnosy z vkladů při nejlepším pokryjí inflaci, a nedochází tak k reálnému zhodnocování vkladů. V kontextu srovnání s propady akcií a dluhopisů na kapitálových trzích však bankovní depozita představují bezpečný přístav pro umístění volných prostředků. Zvláště pak pro domácí investory, pro které další překážku investování v zahraničí představuje stále posilující koruna, tedy referenční měna. Tomu jde vstříc i nabídka některých bank se svými nadprůměrně úročenými spořicími účty

³ Prostředky použitelné na finančním trhu pro účel této sestavy definujeme jako souhrn prostředků na bankovních depozitech, ve fondech kolektivního investování, penzijního připojištění, umístění technických rezerv pojišťoven a oběživa, jež je možné použít na finančním trhu. Jde tedy o určitou výše z celkové bilance tvorby a užití finančních zdrojů.

s prakticky okamžitou likviditou, jež představují konkurenci i pro nedávno tak populární dluhopisové a peněžní podílové fondy.

Tabulka 2.1: Prostředky použitelné na finančním trhu⁴

k 31.12. (mld. Kč)	2006	2007	meziroční změna	
			abs.	(%)
Bankovní depozita⁵	1 807,26	2 109,77	302,51	16,74
z toho stavební spoření	359,80	384,80	25,00	6,95
Kolektivní investování⁶	271,30	315,23	43,94	16,19
Penzijní připojištění, včetně státního příspěvku	136,40	162,45	26,05	19,09
Umístění technických rezerv pojišťoven	269,71	291,45	21,74	8,06
Oběživo	321,50	324,07	2,57	0,80
celkem	2 806,17	3 202,97	396,80	14,14

Pramen: MF, ČNB – ARAD, ČNB, AKAT

⁴ Údaje k 30.4.2008.

⁵ Zahrnují korunové vklady klientů dle sektorového hlediska.

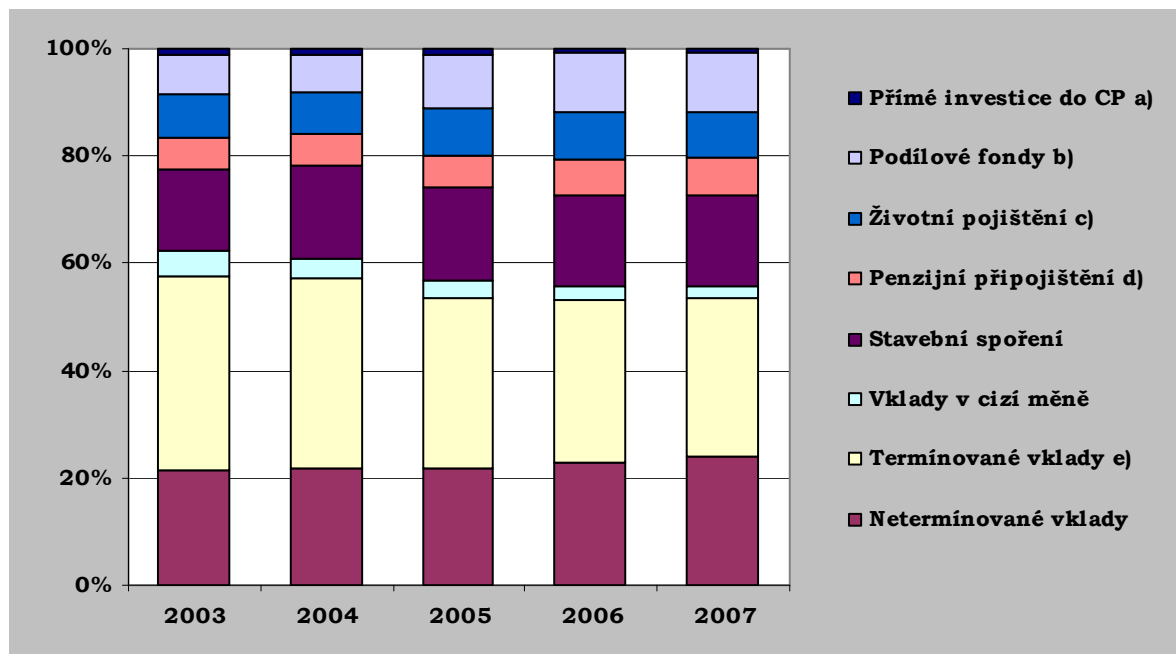
⁶ Zahrnuje objem investic v domácích i zahraničních podílových fondech

3. STRUKTURA ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ

Celkové úspory domácností meziročně vzrostly o cca 10 % a dosáhly tak výše 2,3 bil. Kč. Oproti předchozímu roku došlo k mírnému zpomalení tempa růstu úspor o 1,06 p.b. v důsledku ztráty dynamiky u většiny složek úspor domácností.

Graf 3.1: Vývoj struktury úspor obyvatelstva ČR⁷

Pramen: ČNB, MF

Z hlediska absolutního zaznamenaly již tradičně největší nárůst netermínované a termínované vklady. Naopak nejnižší nárůst byl tvořen vklady v cizí měně, kdy domácnosti tuto alternativu vzhledem k dlouhodobě posilující koruně příliš nevyhledávaly. Přestože termínované vklady tvoří stále ještě procentuálně největší část z celkových úspor domácností, jejich podíl dlouhodobě klesá ve prospěch ostatních forem investic.

Procentuálně největší meziroční přírůstek zaznamenalo penzijní připojištění a netermínované vklady. Nárůst netermínovaných vkladů lze částečně připsat i rostoucí oblíbenosti spořicího účtu, jejichž výnosnost se díky konkurenci dostala minimálně na úroveň termínovaných vkladů při mnohem vyšší likviditě.

Lze předpokládat, že v následujících letech budou domácnosti stále více investovat své disponibilní prostředky do výnosnějších finančních instrumentů nabízených na finančním trhu v ČR a nebudou pouze nechávat své prostředky na běžných účtech s minimálním zhodnocením.

⁷ Poznámky:

- Kvalifikovaný odhad MF.
- Hodnota majetku v otevřených podílových fondech, investičních fondech a od poloviny roku 2002 i vč. zahraničních fondů - pro fyzické osoby v odhadované výši 85 % celkového majetku fondů.
- Podle objemu technických rezerv pojištěn.
- Dosud naspořeno vč. státních příspěvků, bez výplat penzí a jednorázových vyrovnání.
- Po překlasifikování vkladů některých stavebních spořitelen provedeném ČNB za období 12/2001 a 01/2002.

4. SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHU

Počty subjektů v bankovním a pojišťovacím sektoru se meziročně výrazněji nezměnily. Potřeba komplexního zabezpečení potřeb klientely je prováděna zejména v rámci holdingových struktur velkých finančních skupin prostřednictvím tzv. cross-sellingu produktů. Jde o prodej sektorově rozličných finančních produktů z jednoho místa (finanční instituce), odkud je možno sjednat jak např. bankovní, pojišťovací a investiční produkty, tak i služby developerů či leasingových společností. Finanční sektor v ČR se jeví z hlediska institucionálního ve většině segmentů trhu jako dostatečně saturovaný.

V bankovním a pojistném sektoru byl u několika menších plně zahraničně vlastněných subjektů zaznamenán zájem o transformaci právní formy z dceřiné společnosti na formu pobočky např. v důsledku snahy snižovat administrativní náročnost procesů vůči externím požadavkům.

Tabulka 4.1: Počty vybraných subjektů poskytujících služby na finančním trhu

k 31.12.	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Banky	37	35	35	36	37	37
z toho pobočky zahr. bank	8	8	9	12	13	14
z toho stavební spořitelny	6	6	6	6	6	6
Družstevní záložny	25	31	33	20	20	19
Obchodníci s CP	81	71	58	51	58	44
Investiční fondy	8	4	2	0	0	9
Investiční společnosti	16	16	9	9	13	20
Otevřené podílové fondy	92	66	62	65	77	121
z toho speciální OPF	0	0	0	41	51	83
standardní OPF	0	0	0	24	26	38
Zahraniční fondy/podfondy	651	723	911	1 038	1 282	1 499
z toho na základě jednotné evropské licence	0	0	0	1 025	1 271	1 479
z toho speciální fondy	0	0	0	13	11	20
Investiční zprostředkovatelé (tis.)	0,10	3,10	5,70	8,40	10,60	13,37
Penzijní fondy	13	12	11	11	11	11
Pojišťovny	42	42	40	45	49	52
z toho pobočky zahr. pojišťoven	7	8	7	12	16	18
Pojišťovací zprostředkovatelé (tis.)⁸	44,50	43,30	43,60	35,30	50,10	67,50

Pramen: ČNB

Konkurence na českém finančním trhu byla v uplynulém roce posílena vzestupem počtu subjektů, které působí na území ČR v rámci tzv. jednotného evropského pasu. Ke konci roku 2007 mohly poskytovat své služby v tomto režimu následující počty subjektů:

Tabulka 4.2: Počet subjektů působících v ČR na základě jednotného pasu.

k 31.12.2007	Banky	Pojišťovny	Fondy	Invest.spol.	Nebankovní poskytovatelé investičních služeb
celkem	206	478	1 479	37	518

Pramen: ČNB

⁸ Do roku 2004 se jedná o kvalifikovaný odhad.

Hospodářské výsledky finančních institucí jsou stabilizované, rozhodující objem zisku byl vytvořen bankovním sektorem, který i podílem aktiv výrazně dominuje. Nižší meziroční přírůstky byly zaznamenány v ostatních sektorech.

Jak bylo již uvedeno v předchozí Zprávě o vývoji finančního trhu, ještě před nedávnem se předpokládalo, že banky i další finanční instituce svojí poplatkovou politikou postupně vytlačí velkou část klientů z poboček a přesvědčí je o výhodách ovládnutí bankovního účtu a využívání dalších základních služeb na dálku. Tento předpoklad se i v ČR ukázal jako mylný, služby jako elektronické bankovníctví apod. vyhovují pouze určité skupině klientů a využívají je především u jednodušších produktů. Proto řada bank oznámila svůj záměr v roce 2007 svojí pobočkovou síť nadále rozšiřovat. Rozšiřování pobočkových sítí souvisí rovněž i s rozvojem obchodních aktivit bank vyžadujících přímý kontakt s klientem a využitím cross-sellingu v rámci jednotlivých bankovních skupin.

Praxe v roce 2007 ukázala, že vytvoření dostatečně racionální pobočkové sítě je pro jakýkoliv retailový prodej nezbytností. Ve všech sektorech byl zaznamenán alespoň mírný meziroční nárůst průměrného počtu zaměstnanců. Kapitálová vybavenost finančního sektoru se jeví jako dostatečná. Výraznější pokles vlastního kapitálu u penzijních fondů (o 4,18 mld. Kč) byl ovlivněn změnou pozice na účtu oceňovacích rozdílů (-5,5 mld. Kč).

Tabulka 4.3: Ekonomické výsledky finančních institucí v meziročním srovnání

		Bankovní peněžní instituce	Nebankovní peněžní instituce ⁹	Pojišťovny	Penzijní fondy	Finanční leasingové společnosti	Investiční společnosti ¹⁰
Průměrný počet zaměstnanců¹¹	k 31.12.2006	35 821	10 865	14 159	447	2 644	162
	k 31.12.2007	36 637	12 099	14 210	449	2 735	208
	změna (%)	2,28	11,36	0,36	0,45	3,44	28,40
Výsledek hospodaření před zdaněním (mld. Kč)	k 31.12.2006	49,17	24,96	17,71	4,14	6,02	5,17
	k 31.12.2007	59,26	25,05	16,19	4,84	4,75	3,27
	změna (%)	20,51	0,36	-8,60	17,07	-21,23	-36,70
Stav vlastního kapitálu (mld. Kč)¹²	k 31.12.2006	71,33	263,84	57,71	8,10	26,92	157,51
	k 31.12.2007	73,87	310,18	56,94	3,92	35,04	176,73
	změna (%)	3,56	17,56	-1,33	-51,55	30,15	12,20

Pramen: ČSÚ

4.1. Podnikový sektor

Zdrojem prostředků pro další rozvoj nefinančních společností byly opět hlavně bankovní úvěry. Nicméně zvýšil se i objem vydaných dluhopisů, ovšem podíl dluhopisů na celkovém zadlužení podniků s více než 250 zaměstnanci se snížil (ze 17,8 % na 16,7 %) v důsledku vyšší dynamiky bankovních úvěrů.

Vzhledem k tomu, že ani IPO na pražské burze oproti předchozím rokům příliš nepřibýlo, firmy ani v roce 2007 nepovažovaly kapitálový trh za zdroj financování rovnocenný

⁹ Instituce dle metodiky OKEČ 652 a 67.

¹⁰ Investiční společnosti a jimi spravované podílové fondy a investiční fondy.

¹¹ Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách za rok končící uvedeným dnem.

¹² U bankovních peněžních institucí se jedná o základní kapitál.

bankovním úvěrům. Společnosti nevyužívají kapitálový trh k získání prostředků pro další rozvoj zřejmě i kvůli nedostatku zkušeností s tímto zdrojem financování. S bankovními úvěry mají mnoholeté zkušenosti a vzhledem k relativní dostupnosti těchto úvěrů nemají firmy příliš důvod hledat další zdroje.

Tabulka 4.4: Finanční zdroje společností s 250 a více zaměstnanci¹³

k 31.12. (mld. Kč)		2006	2007
Peníze a účty v bankách		199,5	209,0
Úvěry a půjčky (přijaté)	krátkodobé	150,4	193,0
	dlouhodobé	207,7	216,3
	celkem	358,2	409,3
Dluhopisy vč. směnek (pasiva)	krátkodobé	10,2	12,8
	dlouhodobé	67,0	69,4
	celkem	77,2	82,2

Pramen: ČSÚ

V důsledku změny výkaznictví, kterou provedl v průběhu loňského roku ČSÚ, jsou za rok 2007 k dispozici pouze některé finanční ukazatele (viz tabulka 4.5). Údaje o hospodářských výsledcích společností by měly být dostupné od roku 2009.

Tabulka 4.5: Finanční ukazatele společností s 250 a více zaměstnanci

k 31.12.	2006	2007	změna	
			abs.	(%)
Počet aktivních subjektů	1 470	1 512	42	2,86
Počet zaměstnanců celkem (prům. fyz. osob)	1 174 677	1 213 415	38 738	3,30
AKTIVA = PASIVA celkem (mld. Kč)	3 453,1	3 690,9	237,8	6,89
Vlastní kapitál (mld. Kč)	1 896,2	1 978,3	82,1	4,33

Pramen: ČSÚ

4.2. Bankovní sektor

Bankovní sektor svým objemem aktiv ve výši 88 % HDP zcela dominuje všem sektorům finančního trhu v ČR. V bankovním sektoru zcela převládají zahraniční akcionáři. Přibližně 98 % z celkové bilanční sumy sektoru je v rukou zahraničních vlastníků, z nichž většina pochází z EU (více než 90 %). Mezi velkými bankami působícími na českém trhu není jediná, která by nepatřila do bankovní skupiny se sídlem v EU.

Jedním z nejvíce diskutovaných témat druhé poloviny roku 2007 na českém bankovním trhu byl počátek obchodních aktivit nové banky BRE Bank. Banka začala působit na základě jednotné bankovní licence (tzv. evropský pas) pod značkou mBank od 1.11.2007. Na polském trhu BRE Bank, S. A. existuje přes 20 let a samotná služba mBank sedm let. Majoritním vlastníkem BRE Bank je německá Commerzbank, která v ČR působí již od roku 1999. mBank je koncipována jako internetová banka s velmi malou pobočkovou sítí s tím, že stěžejní část služeb budou zákazníci využívat za pomoci internetových aplikací. Aktivita mBank v ČR je v první fázi zaměřena na retailovou klientelu a následně má být rozšířena na podnikovou sféru.

¹³ Uváděná čísla zahrnují veškeré úvěry, půjčky, dluhopisy a směnky, nejen nově získané nebo vydané.

4.2.1. Vývoj úrokových sazeb

Úrokové sazby ČNB od konce dubna 2005 postupně rostou. Za rok 2007 se celkově zvýšily o 1 p.b. Zpřísnování měnové politiky bylo kontinuální, když ČNB posunula sazby čtyřikrát¹⁴ během sledovaného roku, a to vždy o 0,25 p.b. Ke konci roku 2007 tak 2T Repo sazba dosáhla 3,50 %.¹⁵ Důvody pro opakované zvyšování sazeb v roce 2007 byly mj. sílení inflačních tlaků v ekonomice ČR, akcelerující spotřeba domácností a dopady fiskální reformy na ekonomiku ČR.

Tabulka 4.6: Sazby ČNB

(%)	30.6.2005	31.12.2005	30.6.2006	31.12.2006	30.6.2007	31.12.2007
2T Repo	1,75	2,00	2,00	2,50	2,75	3,50
Diskontní	0,75	1,00	1,00	1,50	1,75	2,50
Lombardní	2,75	3,00	3,00	3,50	3,75	4,50

Pramen: ČNB

Vývoj úrokových sazeb je stanovován na zasedání Bankovní rady ČNB. Od 1.1.2008 došlo ke změně a Bankovní rada bude rozhodovat o výši úrokových sazeb pravidelně zasedat již jen osmkrát za rok (původně dvanáctkrát). Zároveň bude zveřejňovat hlasování svých jednotlivých členů.

Tabulka 4.7: RPSN korunových úvěrů poskytnutých bankami v ČR

	I-07	II-07	III-07	IV-07	V-07	VI-07	VII-07	VIII-07	IX-07	X-07	XI-07	XII-07
Nové obchody, (%)												
Na spotřebu	13,7	12,7	12,5	12,1	12,3	12,6	12,7	13,1	13,0	13,2	13,6	13,5
Na koupi bytových nemovitostí	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,9	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5

Pramen: ČNB

Na zvýšení sazeb ČNB reagovaly banky a zvyšovaly sazby z úvěrů, které následně ovlivnily celkovou výši RPSN z úvěrů.

4.2.2. Vklady a úvěry

V meziročním srovnání vzrostl celkový objem korunových vkladů v roce 2007 o 14,34 % na 2 109,77 mld. Kč a celkový objem úvěrů o 21,38 % na 1 553,70 mld. Kč. Zvýšilo se i tempo růstu vkladů a úvěrů. Na celkovém nárůstu objemu vkladů se nejvíce podílely domácnosti¹⁶ (39 %) a nefinanční podniky (28 %). U úvěrů tvořil podíl domácností 53 % a nefinančních podniků 30 %.

¹⁴ Ke zvýšení sazeb došlo v roce 2007 postupně na jednáních v červnu, červenci, srpnu a naposledy v listopadu.

¹⁵ ČNB opětovně zvýšila svoji 2T repo sazbu o 0,25 p.b. v únoru 2008 na 3,75 %.

¹⁶ Sektor domácností je z 95 % tvořen obyvatelstvem a zbývající část připadá na živnosti.

Tabulka 4.8: Rozdělení korunových vkladů a úvěrů u bank dle sektorového hlediska

k 31.12. sektor ¹⁷	Vklady u bank (mld. Kč)				Příjemci úvěrů (mld. Kč)			
	2006	2007	změna	změna (%)	2006	2007	změna	změna (%)
Nefinanční podniky	402,3	485,9	83,6	17,20	516,6	616,6	100,0	16,22
Domácnosti	1 113,2	1 231,1	117,9	9,58	529,9	707,0	177,1	25,05
Vládní instituce	154,3	207,8	53,5	25,73	61,2	51,4	-9,8	-19,07
Finanční instituce	79,3	110,3	30,9	28,04	86,7	128,5	41,7	32,49
Ostatní	58,1	74,7	16,7	22,30	27,1	50,2	23,1	45,99
celkem	1 807,3	2 109,8	302,5	14,34	1 221,6	1 553,7	332,2	21,38

Pramen: ČNB - ARAD

Nefinanční podniky jsou vedle domácností druhým nejvýznamnějším sektorem z hlediska objemu korunových vkladů a úvěrů. Nárůst vkladů v roce 2007 dosáhl 17,2 %, což představuje zrychlení o 4 p.b. Příčinou nárůstu vkladů byl růst ekonomiky. Tempo růstu objemu úvěrů kleslo oproti předchozímu roku o více než 3 p.b., ovšem v absolutních hodnotách došlo k nárůstu o cca 16 mld. Kč.

Objem vkladů domácností u bank dlouhodobě roste s tím, že od roku 2006 dosahuje ročního tempa cca 10 %. Celkové korunové vklady byly v roce 2007 tvořeny ze 45 % vklady termínovanými a z 55 % netermínovanými. Z termínovaných vkladů tvořily největší objem krátkodobé (65 %) vklady. Netermínované vklady byly ke konci sledovaného období z 91 % tvořeny zůstatky na běžných účtech a kontokorentními zůstatky. Nárůst vkladů souvisel s nárůstem disponibilních příjmů domácností a růstem nominálních mezd.

Sektor domácností a nefinančních podniků si dlouhodobě drží dominantní postavení z hlediska příjemců korunových úvěrů¹⁸. V roce 2007 vzrostl objem úvěrů o 25,1 % i přes rostoucí úrokové sazby úvěrů.¹⁹ Převážná část úvěrů domácnostem byla tvořena úvěry na bydlení (viz kap. 4.2.4 Hypoteční trh a 4.2.3 Stavební spoření).

Z rozdělení úvěrů podle účelu vyplývá, že největší nárůst zaznamenaly dle očekávání hypoteční úvěry. Naopak nejvíce poklesly (o cca 32 %) investiční úvěry a úvěry na přechodný nedostatek zdrojů.²⁰ Nárůst hypotečních úvěrů byl způsoben řešením bytových potřeb obyvatelstva, pokračující deregulací nájemného a rozvojem nejen bytové výstavby (viz kap. 4.2.4 Hypoteční trh).

Zadluženost domácností u bank a nebankovních finančních institucí dosáhla na konci roku 2007 výše 774,18 mld. Kč a meziročně tak stoupla o výrazných cca 34 %. Oproti předchozímu roku tempo růstu zadlužení vzrostlo o cca 6 p.b. Převažující část (cca 67 %) byla tvořena úvěry na bydlení, zvláště hypotečními úvěry.

¹⁷ Klientské korunové vklady a úvěry, vycházející z bankovní statistiky ARAD, rozděleny dle sektorového hlediska, zahrnují rezidenty a nerezidenty.

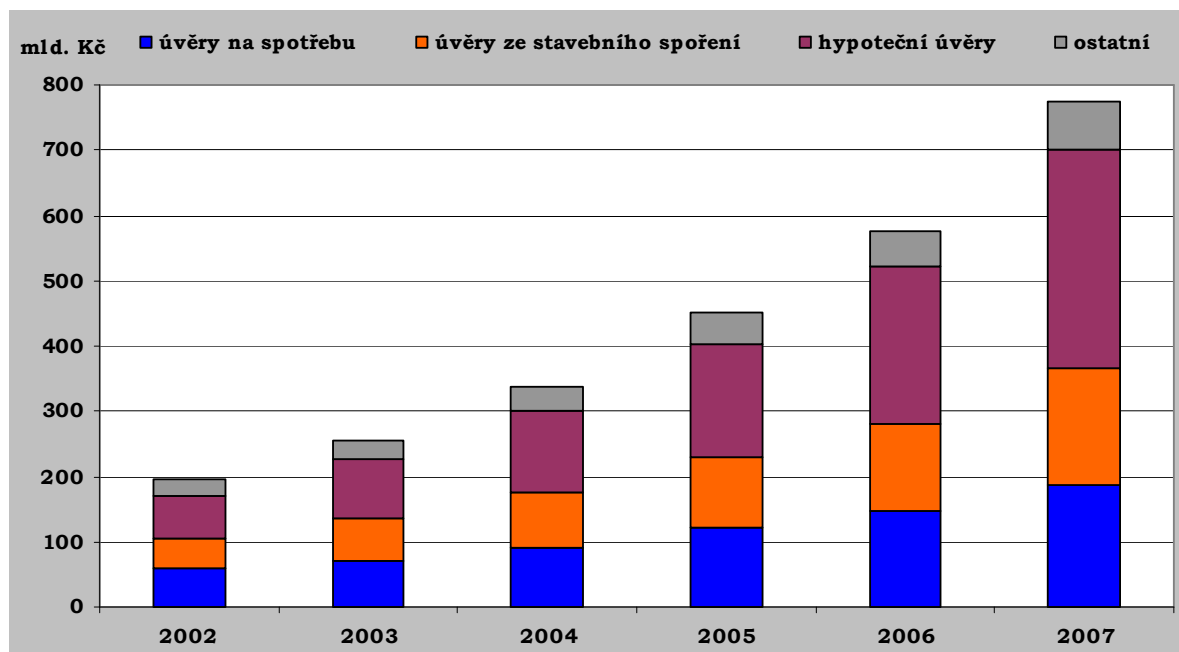
¹⁸ Po započtení úvěrů v cizí měně se stanou příjemcem bankovních úvěrů nefinanční podniky.

¹⁹ viz tabulka 8.1 v Příloze 2.

²⁰ viz tabulka 8.2 v Příloze 2.

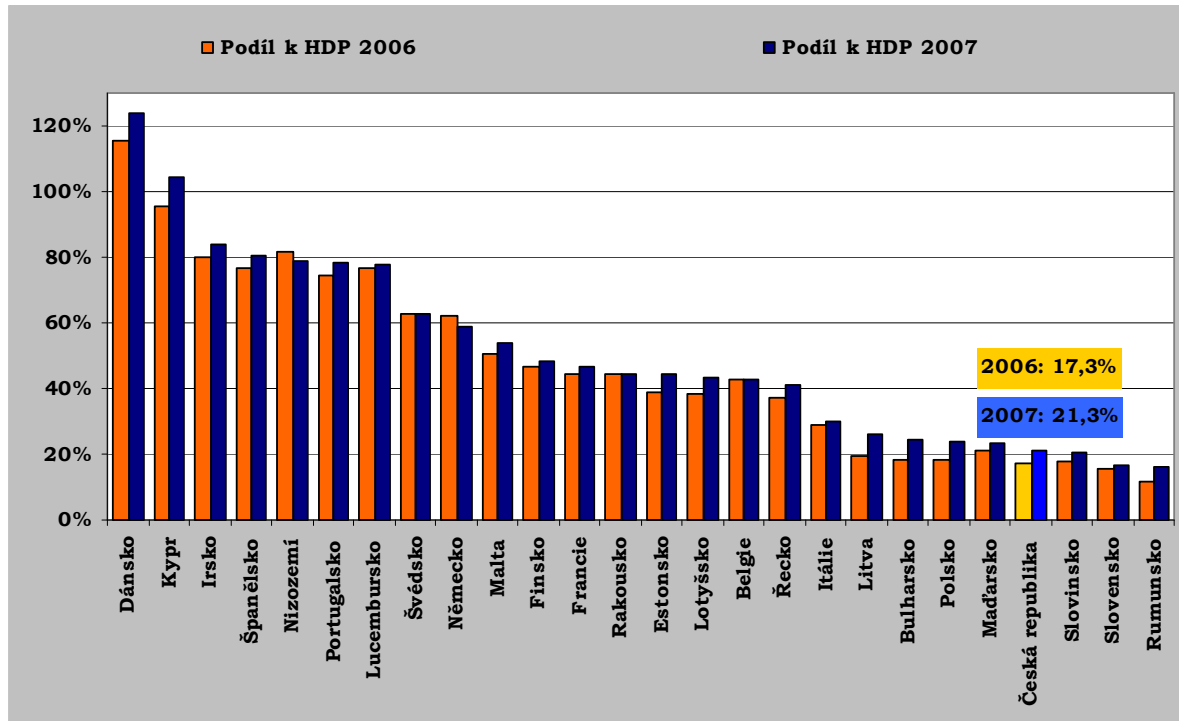
Graf 4.1: Zadluženost domácností dle účelu

Pramen: ČNB - ARAD, ČLFA

V porovnání s ostatními státy EU se ČR řadí ke státům s nejnižší celkovou zadlužeností domácností v poměru k HDP, která v roce 2007 dosáhla necelých 22 %.

Graf 4.2: Srovnání zadlužení domácností v EU

Pramen: ECB, Eurostat

4.2.3. Stavební spořitelny

Během roku 2007 bylo uzavřeno cca 580 tis. nových smluv o stavebním spoření (nárůst o 12,3 %) s celkovou hodnotou cílové částky (dále jen „CČ“) 170 mld. Kč. Průměrná CČ u fyzických osob dosáhla 285 tis. Kč. Nejvíce nových smluv bylo tradičně uzavřeno v posledním čtvrtletí – cca 197 tis. (cca 34 %).²¹ Na vysokém nárůstu počtu nově uzavřených smluv ke konci roku 2007 měla vliv nejen každoroční reklamní kampaň stavebních spořitel, ale i veřejně diskutované případné změny podpory stavebního spoření státem v rámci reformy veřejných financí.

Naproti tomu meziročně poklesl počet smluv, u kterých byla navýšena CČ. V roce 2007 došlo ke zvýšení CČ u 282 tis. smluv (pokles o 28 tis.). Oproti roku 2006, kdy došlo k navýšení CČ o 59 mld. Kč, však v roce 2007 při nižším počtu smluv byla CČ navýšena o 71 mld. Kč.

Ke konci roku 2007 činil celkový počet smluv ve fázi spoření 5,1 mil. smluv. V meziročním srovnání došlo k poklesu počtu o 165 tis. smluv. I přes vysoký nárůst počtu nově uzavřených smluv o stavebním spoření stále pokračuje trend poklesu celkového počtu smluv, který trvá již od konce roku 2003, kdy dosáhl rekordních 6,3 mil.²²

Od té doby dochází postupně ke změně struktury portfolia smluv. Každoročně roste poměr tzv. „nových“ smluv²³, na celkovém počtu smluv o stavebním spoření. V roce 2007 činil tento poměr 31,1 %, což představuje meziroční nárůst o cca 10 p.b. Důsledkem každoročního zvyšování podílu „nových“ smluv se záloha státní podpory každoročně snižuje. V roce 2007 byla vyplacena státní podpora stavebního spoření v celkové výši 15 mld. Kč, což je o 800 mil. Kč méně než v roce 2006. Dá se očekávat, že její výše se i v několika dalších letech bude snižovat, a to v závislosti na snižování podílu tzv. „starých“ smluv²⁴ na počtu smluv o stavebním spoření.

V úvěrové oblasti v roce 2007 i nadále rostl celkový stav počtu úvěrů, a to na 943 tis., což ovšem představuje nejmenší meziroční nárůst nejen v relativním vyjádření (nárůst o 4,7 %), ale i absolutně (nárůst o 42 tis. úvěrů). Nicméně objem úvěrů se zvýšil o 32,37 % a tempo růstu o 7 p.b. na rozdíl od objemu hypotečních úvěrů, kde tempo setrvale klesá. Průměrná výše úvěru se zvýšila o 26,4 % a přesáhla 190 tis. Kč.

Celkový objem úvěrů dosáhl k 31.12.2007 hodnoty cca 179,3 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o rekordních cca 44 mld. Kč. To se příznivě projevilo v poměru objemu úvěrů k naspořené částce, jehož hodnota dosáhla 46,6 %, což oproti roku 2006 představuje meziroční nárůst o 9 p.b.

²¹ viz tabulka 8.3 v Příloze 2.

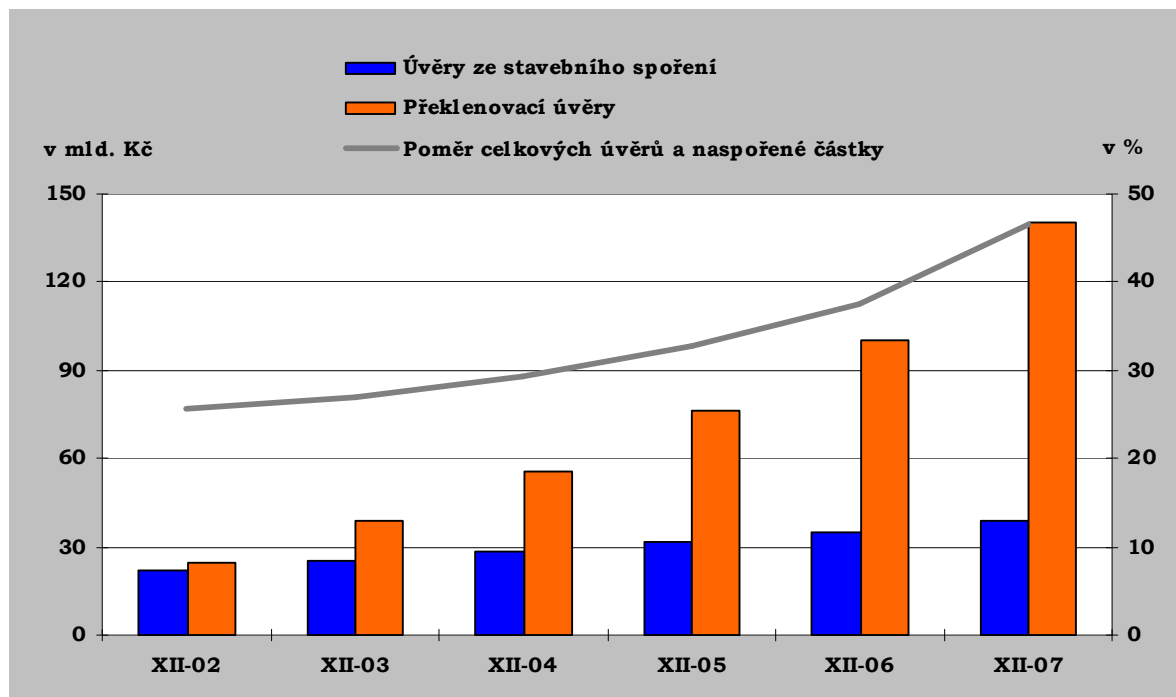
²² Od 1.1.2004 je účinná novela zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, která mimo jiné snížila státní podporu z maxima 4 500 Kč („staré“ smlouvy) na nové nižší 3 000 Kč („nové“ smlouvy).

²³ Smlouvy uzavřené po 1.1.2004.

²⁴ Smlouvy uzavřené do 31.12.2003.

Graf 4.3: Vývoj úvěrů v sektoru stavebního spoření

Pramen: MF

Od roku 2002 dochází ke změně struktury úvěrů. Přestože úvěry ze stavebního spoření stoupají, dynamiky růstu překlenovacích úvěrů zdaleka nedosahují, což dokládá výše uvedený graf.

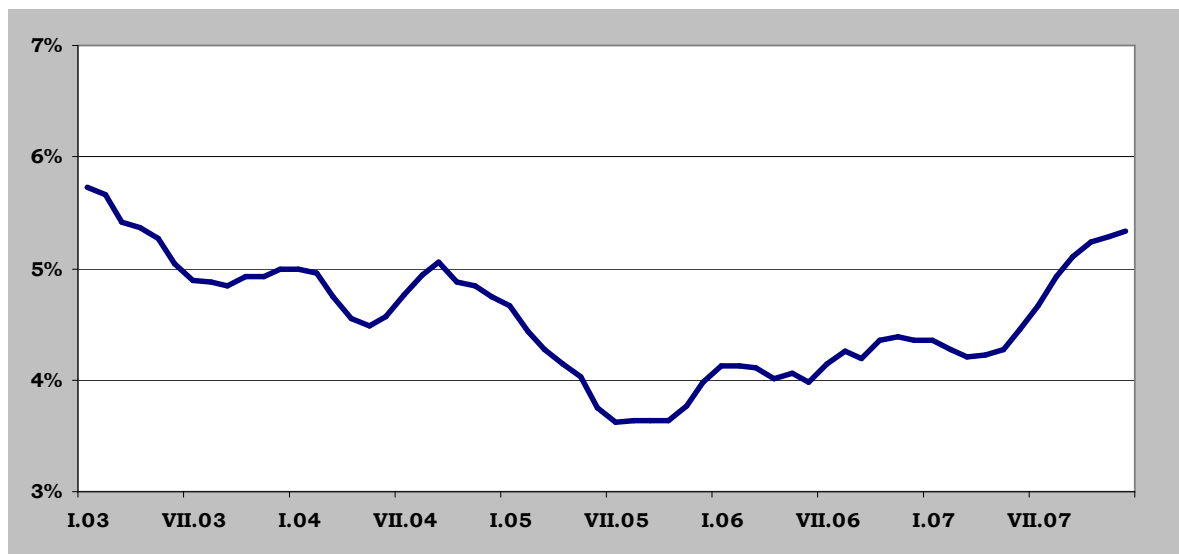
4.2.4. Hypoteční trh

Hypoteční úvěry (dále také „HÚ“) se staly nedílnou součástí rozvoje bytové výstavby v ČR. Již na konci roku 2003 překonal objem hypotečních úvěrů objem úvěrů ze stavebního spoření a význam hypoték neustále roste.

V souvislosti s růstem sazeb ČNB došlo v roce 2007 k odklonu od sjednávání HÚ s jednoletou fixací k fixacím delším. V rámci nejběžnějších fixací (roční, tříleté a pětileté) postupně docházelo ke sblížení výše úrokové sazby, která se na konci roku pohybovala okolo 5,4 %.

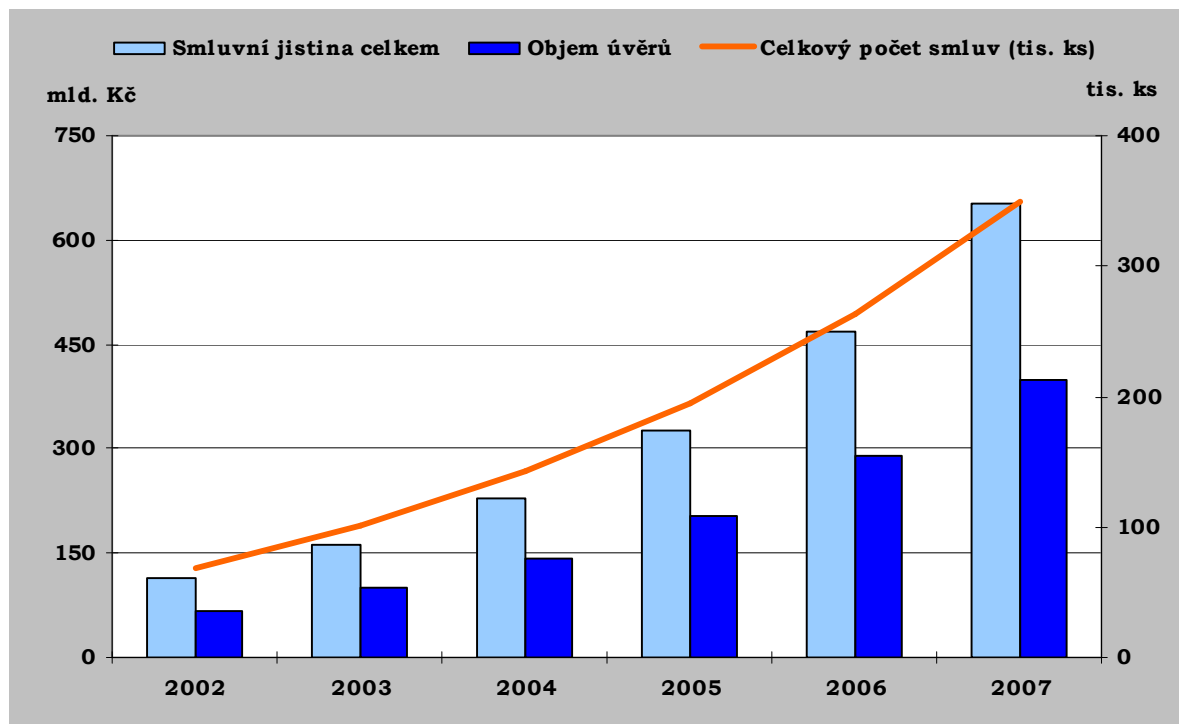
Graf 4.4: Vývoj hypoindexu²⁵

Pramen: Fincentrum

Zároveň s objemem vzrostla i průměrná výše HŮ pro obyvatelstvo, která dosáhla ke konci sledovaného období hodnoty 1 708 104 Kč (1 494 173 Kč v roce 2006).

Graf 4.5: Souhrnné ukazatele hypotečního trhu

Pramen: MMR, ČNB - ARAD

Ke konci roku 2007 bylo nově uzavřeno cca 86 tis. hypotečních smluv se smluvní jistinou 184,05 mld. Kč. Od počátku nabídky HŮ na našem trhu bylo tak již uzavřeno téměř 350 tis.

²⁵ Ukazatel FINCENTRUM HYPOINDEX je vážená průměrná úroková sazba, za kterou jsou poskytovány v daném kalendářním měsíci nové hypoteční úvěry pro fyzické osoby. Vývoj této úrokové sazby v čase zachycuje graf.

hypotečních smluv s celkovou smluvní jistinou ve výši 652,3 mld. Kč. Co do počtu uzavřených smluv a výše smluvní jistiny zcela dominují domácnosti (77% podíl na celkové jistině), před podnikatelskými subjekty (22,5% podíl na celkové jistině) a municipalitami. Celkový objem HÚ se blíží k hranici 420 mld. Kč. Pro rok 2008 se dá předpokládat růst hypotečního trhu, ale již ne s takovou razancí jako v minulých letech, a to z několika důvodů:

- inflace v roce 2007,
- stupňující se obavy ze zvyšování úrokových sazeb z HÚ,
- zvýšení DPH na stavební práce z 5 % na 9 % od 1.1.2008,
- daňové zatížení hypotečních zástavních listů (HZL),
- v souvislosti s jednotnou sazbou daně z příjmu FO dojde ke snížení absolutní výše daňových odpočtů úroků z úvěrů na bydlení,
- pokles žádostí o stavební povolení o 18,3 % ke konci roku 2007, přičemž stavební povolení pro bytové budovy meziročně pokleslo o 12,4 %.

I nadále přetrvává poptávka po bydlení mj. z důvodů řešení bytové otázky silných populačních ročníků i obav z rostoucích cen nemovitostí. Některé banky nabízející HÚ se navíc „předzásobily“ penězi, když ve druhé polovině roku 2007 emitovaly ve zvýšené míře hypoteční zástavní listy ještě osvobozené od daňové povinnosti. Neméně důležitým momentem v roce 2008 bude skutečnost, že cca 150 tisíc klientů bude čekat refixace HÚ, přičemž někteří využijí možnost refinancování.

Tabulka 4.9: Stav hypotečních úvěrů (HÚ)

k 31.12.		2005	2006	2007	Meziroční změna	
					abs.	(%)
Občané	celkem (v tis. ks)	188,30	255,65	338,99	83,34	32,60
	smluvní jistina celkem (mld. Kč)	226,46	327,30	469,59	142,29	43,47
Podnikatelské subjekty	celkem (v tis. ks)	5,59	7,40	9,78	2,38	32,16
	smluvní jistina celkem (mld. Kč)	93,49	132,90	174,39	41,49	31,22
Municipality	celkem (v tis. ks)	0,77	0,81	0,84	0,03	3,70
	smluvní jistina celkem (mld. Kč)	7,63	8,04	8,32	0,28	3,48
celkem	celkem (v tis. ks)	194,66	263,85	349,61	85,76	32,50
	smluvní jistina celkem (mld. Kč)	327,59	468,25	652,30	184,05	39,31
Objem úvěrů (mld.Kč)		202,89	288,70	398,24	109,54	37,94

Pramen: MMR, ČNB - ARAD

4.3. Kapitálový TRH

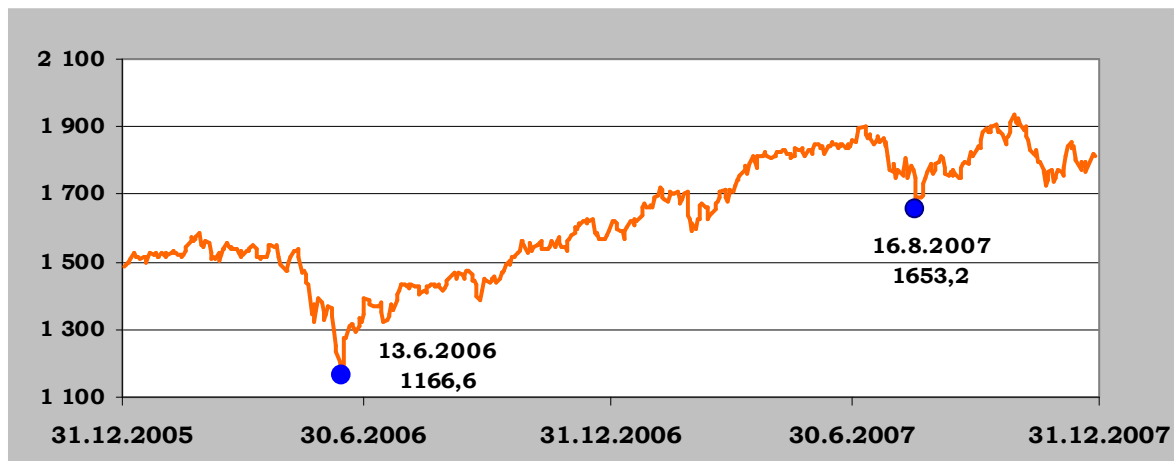
Příznivá makroekonomická situace ČR se loni projevila i na kapitálových trzích. Ceny akcií převážně rostly. Na burzu vstoupily 2 nové společnosti. Zvýšil se objem obchodů na burzách, a to včetně nových trhů s finančními deriváty.

4.3.1. Regulované trhy

Hlavní index pražské burzy PX vzrostl za celý rok o 14,24 % až na 1 815,1 bodu. A to i přesto, že BCPP zažila v srpnu razantní propad v důsledku hypoteční krize v USA. Od 16.8.2007, kdy propad dosáhl dna 1 653,2 bodů, vzrostla BCPP do konce roku o 9,79 %. Česká ekonomika nezpomalovala, firmám tudíž rostou zisky i jejich potenciál, což se pozitivně projevilo na cenách akcií. Srpnový propad byl způsoben především psychologickými faktory, panikou a výprodejem ze strany zahraničních investorů.

Graf 4.6: Vývoj indexu PX

Pramen: BCPP

Index PX vzrostl již šestý rok v řadě. Naposledy ztratil na hodnotě v roce 2001 při teroristických útocích na New York. Období pravidelných růstů cen akcií v řádu desítek procent, jak jsme byli svědky v minulých letech, již nejspíše skončilo. Obdobných zisků se investoři mohou dočkat pouze v obdobích následujících po výraznějších korekcích trhu, jakou jsme zažili např. v polovině srpna roku 2007.

Tabulka 4.10: Vývoj indexu PX

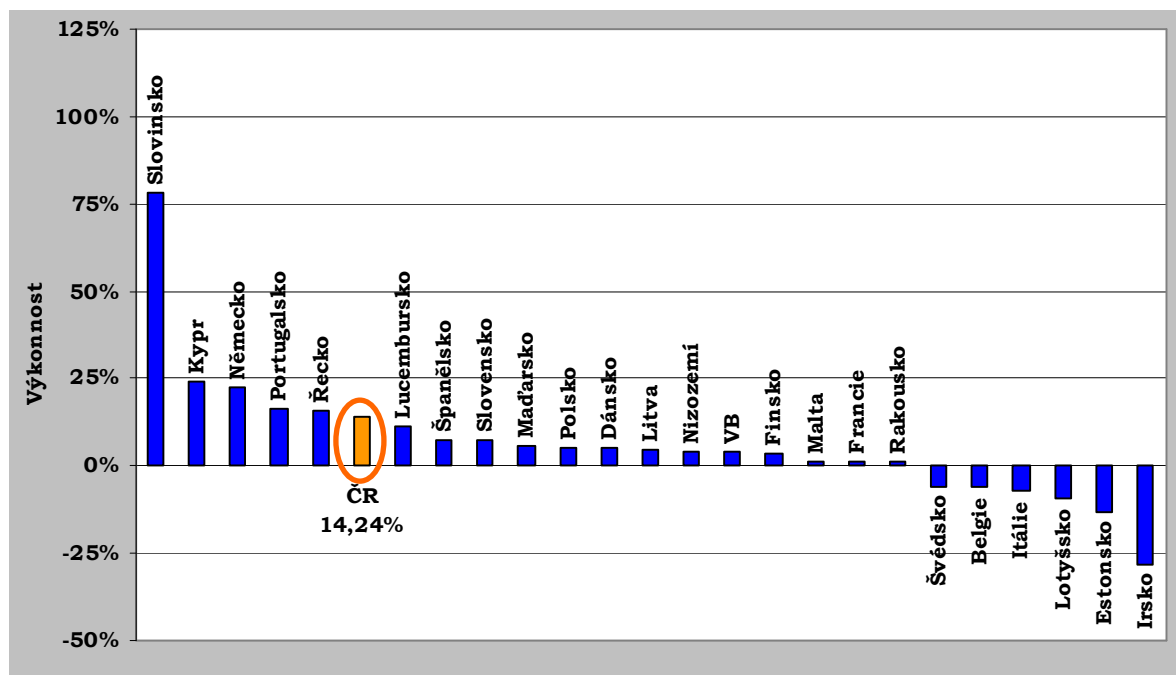
rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
k 31.12.	394,6	460,7	659,1	1 032,0	1 473,0	1 588,9	1 815,1
změna (%)	-17,53	16,75	43,06	56,58	42,73	7,87	14,24

Pramen: BCPP

I když růst BCPP nebyl tak výrazný jako v dřívějších letech, zařadila se tím pražská burza na 6. místo mezi hlavními burzami zemí EU 25. V roce 2007 následkem hypoteční krize v USA výrazně klesla výkonnost i ostatních burz. Navíc značně stoupl počet burz, jejichž index ztratil během loňského roku na hodnotě. V letech 2005 a 2006 se tak stalo pouze v jednom případě, v loňském roce již na 6 burzách.

Graf 4.7: Výkonnost významných indexů burz členských států EU v roce 2007²⁶

Pramen: FESE

Celkový objem obchodů na pražské burze se v loňském roce zvýšil o 5,6 % na 1 525 mld. Kč, čímž jen mírně zaostává za rekordním rokem 2005. I nadále klesá podíl dluhopisů. Celkový růst je tak výsledkem výrazného nárůstu obchodů s akciemi, a to o téměř 20 %. Zatím minimální význam mají deriváty.

Objem obchodů RM-S se téměř zdvojnásobil na 7,7 mld. Kč. Nové tituly a možnost obchodování některých zahraničních emisí přilákaly na tento mimoburzovní trh nové investory.

Tabulka 4.11: Objem obchodů

roční (mld. Kč)		2004	2005	2006	2007	meziroční změna (%)	
BCPP	Akcie a podílové listy	479,7	1 041,2	848,9	1 013,0	19,3	
	Dluhopisy	692,5	533,2	598,9	508,9	-15,0	
	Deriváty	Futures	0,0	0,0	0,0	1,9	-
		Certifikáty	0,0	0,0	0,0	1,2	-
		Warranty	0,0	0,0	0,0	0,0	-
		celkem	0,0	0,0	0,0	3,1	-
celkem	1 172,1	1 574,4	1 447,9	1 525,0	5,3		
RM-S		4,9	6,6	3,9	7,7	95,0	
celkem		1 177,0	1 581,0	1 451,8	1 532,6	5,6	

Pramen: BCPP, RM-S

²⁶ Belgie-BEL 20, Česká republika-PX, Dánsko-OMXC 20, Estonsko-OMXT, Finsko-OMXH 25, Francie-CAC 40, Irsko-ISEQ®20, Itálie-MIB, Kypr-FTSE/CySE 20, Litva-OMXV, Lotyšsko-OMXR, Lucembursko-LuxX, Maďarsko-BUX, Malta-MSE, Německo-DAX, Nizozemí-AEX, Polsko-WIG 20, Portugalsko-PSI 20, Rakousko-ATX, Řecko-FTSE/ATHEX 20, Slovensko-SAX, Slovinsko-SBI 20, Španělsko-IBEX-35, Švédsko-OMXS 30, Velká Británie-FTSE 100. Do grafu nejsou zahrnuty burzy Rumunska a Bulharska.

Oproti roku 2006 výrazně vzrostl počet emisí na BCPP. Hlavní zásluhu na tom mají především deriváty, kterých bylo ke konci roku 2007 registrováno 47 oproti 9 v předešlém roce. Byla vydána i řada menších emisí dluhopisů, které jsou obchodovány na volném trhu. Do obchodování v hlavním segmentu SPAD byly v druhé polovině roku 2007 uvedeny akcie 2 společností. Nejprve se začalo 24.9.2007 obchodovat s akciemi společnosti AAA. Na začátku prosince (6.12.) si mohli investoři poprvé zakoupit akcie firmy VGP.²⁷ Ovšem 2 tituly byly z trhu staženy,²⁸ takže se celkový počet emisí nezměnil. Oba tituly byly obchodovány na vedlejším trhu, který byl k 1.7.2007 sloučen s hlavním trhem.

Tabulka 4.12: Počty registrovaných emisí²⁹

k 31.12.		2003	2004	2005	2006	2007
Akcie	Hlavní trh	5	6	8	10	21
	Vedlejší trh	34	29	19	11	-
	Volný trh	26	20	12	11	11
	celkem	65	55	39	32	32
Dluhopisy	Hlavní trh	27	24	27	28	41
	Vedlejší trh	20	20	15	15	-
	Volný trh	34	35	54	67	91
	celkem	81	79	96	110	132
Deriváty a ostatní produkty	Futures	-	-	-	2	6
	Investiční certifikáty	-	-	-	7	39
	Warranty	-	-	-	0	2
	celkem	0	0	0	9	47
celkem		146	134	135	151	211

Pramen: BCPP

4.3.2. Energetická burza

BCPP založila k 5.3.2007 společnost Energetická burza Praha (dále jen „EBP“). Jak její název napovídá, zaměřuje se na obchodování s kontrakty na dodávky elektrické energie. Od července, kdy bylo zahájeno obchodování, do konce roku bylo na burze uzavřeno 1 822 kontraktů v hodnotě 1,9 mld. EUR (cca 52 mld. Kč). Objemem obchodů tak jednoznačně předstihla derivátový trh BCPP. Na EBP se obchodují měsíční, čtvrtletní a roční termínové kontrakty, přičemž ceny pro rok 2008 jsou zafixovány pro velkoodběratele na 50,14 EUR/MWh. Cena bude pohyblivá až od roku 2009, především kvůli obavám z extrémních skoků cen v prvním roce fungování EBP.

4.3.3. Obchodníci s cennými papíry

V sektoru obchodníků s cennými papíry dominují v jednotlivých ukazatelích střídavě buď bankovní nebo nebankovní OCP. Bankovní OCP disponují vyšším zákaznickým majetkem než nebankovní a mají mnohem více klientů, ovšem aktivních je jen necelých 14 % z nich. Naproti tomu nebankovní OCP nakládají několikanásobně větším objemem obhospodařovaných prostředků a aktivních je přes 43 % jejich klientů. Investiční

²⁷ Od 5.2.2008 se na BCPP obchodují akcie rakouského pojišťovacího koncernu Vienna Insurance Group (VIG). Jde o první pojišťovací společnost duálně obchodovanou na BCPP. Od 25. března 2008 jsou akcie VIG součástí indexu pražské burzy PX.

²⁸ Jednalo se o akcie firmy SPOLCHEMIE, které byly přeměny ze zaknihovaných na listinné. A dále akcie společnosti Česká zbrojovka z důvodu přechodu akcií všech ostatních akcionářů společnosti na hlavního akcionáře.

²⁹ K 1.7.2007 došlo ke sloučení hlavního a vedlejšího trhu.

společnosti s činností obhospodařování majetku zatím nehrají v porovnání s nimi významnější roli.

Tabulka 4.13: Vybrané ukazatele sektoru OCP v roce 2007³⁰

(bez derivátů, mld. Kč)	OCP ³¹ celkem	Bankovní OCP	Nebankovní OCP	Investiční společnosti ³²
Celkový počet subjektů licencovaných	64	24	34	6
Objem uzavřených obchodů celkem³³	318,58	258,74	57,64	2,21
z toho na vlastní účet OCP	201,09	180,85	20,23	0,00
obhospodařovatelské	11,22	0,63	8,39	2,20
obstaravatelské	106,28	77,25	29,02	0,01
Objem obhospodařovaných prostředků	400,71	39,93	298,01	62,76
Objem zákaznického majetku	1 998,97	1 468,38	393,08	137,51
Počet zákazníků (dle smluv)	1 319 858	1 244 177	74 752	929
z toho aktivní zákazníci³⁴	206 666	173 497	32 247	922

Pramen: ČNB

Z jednotlivých nástrojů finančních trhů převládají v majetku i objemech obchodů akcie, dluhopisy a nástroje peněžního trhu.

V oblasti asset managementu³⁵ došlo v roce 2007 k meziročnímu nárůstu spravovaného majetku o 13,56 % na 715,76 mld. Kč z předchozích 630,28 mld. Kč. Největších 5 finančních skupin spravuje 86 % prostředků.

Tabulka 4.14: Finanční skupiny dle objemu spravovaného majetku

Správce - finanční skupina	Objem spravovaného majetku (mld. Kč)
ČSOB (Group)	164,43
Česká spořitelna (Group)	154,02
PPF Asset Management + ČP Invest	145,69
ING (Group)	85,80
Komerční banka (Group)	69,18
AXA investiční společnost	36,81
UniCredit Bank, a.s. + Pioneer Investments	16,97
CREDIT SUISSE ASSET MANAGEMENT inv. spol.	12,97
Conseq Investment Management	12,44
Raiffeisenbank + eBanka	7,05
Ostatní	10,40
celkem	715,76

Pramen: AKAT

³⁰ Vzhledem k tomu, že hodnota derivátových kontraktů je k dispozici pouze v hodnotě podkladového aktiva, nejsou v tabulce zahrnuty.

³¹ Do údajů jsou zahrnuty i pobočky zahraničních OCP.

³² Investiční společnosti s činností obhospodařování majetku zákazníka.

³³ Veškeré uzavřené obchody (koupě a prodeje) na BCPP, RM-S, zahr. trzích a přímé obchody; kumulovaně za akcie, podílové listy a dluhopisy; průměr na denní bázi, bez derivátových obchodů.

³⁴ Aktivním zákazníkem je ten, kterému OCP v posledních 6 měsících poskytl investiční službu.

³⁵ V této části se do spravovaného majetku započítává nejen majetek obhospodařovaný OCP, ale i objem prostředků ve fondech kolektivního investování, kterým se podrobněji věnuje kapitola 4.3.4.

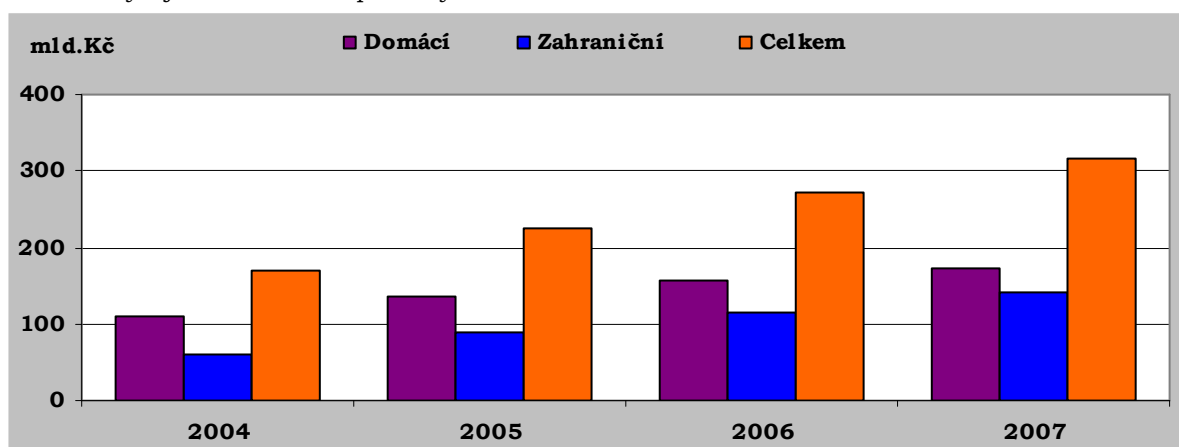

Mezi subjekty, jimž OCP spravují majetek, převládají instituce (53 % majetku), fondy tvoří 44 % a soukromé osoby 3 %.³⁶ Podíly se meziročně příliš nezměnily. Podíl institucí ke konci roku 2006 dosahoval 54 % a fondů 43 %, zbylá 3 % připadala na soukromé osoby.

4.3.4. Kolektivní investování

Rok 2007 byl dalším v řadě stoupajícího zájmu o investování prostřednictvím produktů kolektivního investování. Objem investic v podílových fondech meziročně narostl o 43,93 mld. Kč na celkových 315,2 mld. Kč. Tento nárůst však nepřekonal nárůst v roce 2006 (46,37 mld. Kč). Celkově vyšší zájem byl o v zahraničí registrované fondy. Ty přilákaly o polovinu více prostředků než domácí fondy.

Graf 4.8: Vývoj investování do podílových fondů

Pramen: AKAT

Počet domácích fondů ke konci roku 2007 vzrostl na 121. Nově se v roce 2007 etablovala kategorie nemovitostních fondů. Během roku 2007 získalo povolení k činnosti 6 nových investičních společností, 7 investičních fondů. Počet povolení pro podílové fondy kvalifikovaných investorů vzrostl z pouhých 2 na konci roku 2006 na 21 na konci roku 2007.

Struktura nabídky fondů rovněž velmi dobře odráží příliv investic do těchto fondů, když absolutně největší zájem byl o fondy zajištěné, akciové a fondy fondů. U těchto typů fondů vzrostl meziročně prodej o desítky procent. V kategorii peněžních fondů je patrná stagnace, když výnosy těchto fondů jsou na jedné straně příliš malé (zvláště ve srovnání se stoupající inflací) a na druhé straně celá tato kategorie fondů musí čelit dynamicky vzrůstající konkurenci jiných produktů - spořicíh účtů. Ty těží ze své transparentnosti, srozumitelnosti přímo nabízeného výnosu - úrokové sazby - i jednoduché administrace. Je zřejmé, že pokud by v budoucnu mělo dojít k revizi některých daňových podmínek (např. šestiměsíčního daňového testu pro fyzické osoby), první obětí v poklesu oblíbenosti u investorů by byly právě fondy peněžního trhu.

Jedinou kategorií fondů, u níž byl zaznamenán odliv prostředků, byly dluhopisové fondy. Útlum zde pokračuje již druhým rokem a zvýšení úrokových sazeb na počátku roku 2008 zatím nenaznačilo změnu tohoto trendu. Jistý impuls by to naopak mohl být pro fondy peněžního trhu, které si stále drží pozici bezpečného přístavu a na zvýšení úrokových sazeb mohou vzhledem ke svým portfoliím s krátkou durací pozitivně reagovat. Již dva roky trvající negativní vývoj u dluhopisových fondů je jedním z důvodů zájmu o zajištěné fondy.

³⁶ Pramen: AKAT

Kategorií s největším nárůstem se staly domácí zajištěné fondy, jejichž objem majetku se za 12 měsíců více než zdvojnásobil. Tento výsledek má svoji logiku, neboť konzervativní klienti vyhledávající zajištěné fondy se chtějí při posilujícím kurzu české koruny vyhnout měnovému riziku. Řešením tak jsou právě fondy denominované v domácí měně.

Tabulka 4.15: Prostředky jednotlivých druhů podílových fondů podle domicilu

k 31.12. (mld. Kč)	2006			2007			meziroční změna (%)		
	Domácí	Zahraníční	celkem	Domácí	Zahraníční	celkem	Domácí	Zahraníční	celkem
Peněžního trhu	77,0	28,4	105,3	77,0	30,9	107,8	0,0	8,9	2,4
Dluhopisové	25,0	16,6	41,6	20,8	15,4	36,2	-16,7	-6,9	-12,8
Akciové	11,6	25,0	36,6	16,6	31,5	48,0	42,4	25,9	31,1
Smíšené	27,3	6,6	33,8	28,8	9,7	38,5	5,7	48,0	13,9
Fondy fondů	10,7	0,5	11,2	18,4	0,3	18,7	71,1	-38,0	66,4
Zajištěné	4,8	38,0	42,8	10,3	54,5	64,7	113,2	43,5	51,3
Nemovitostní	-	-	-	1,2	0,0	1,2	-	-	-
celkem	156,4	114,9	271,3	173,0	142,2	315,2	10,6	23,8	16,2

Pramen: AKAT

Solidní 31% nárůst objemu předvedly akciové fondy, přičemž platí, že zájem o akciové fondy registrované v ČR byl vyšší než o zahraniční. Otázkou je samozřejmě budoucí vývoj v roce 2008, kdy již na začátku roku postihl trhy silný propad spojovaný s americkou krizí hypoték i s obavami o zpomalení světové ekonomiky či dokonce recesí v USA. Pro řadu investorů do fondů by tak po několika úspěšných letech nastala nová situace.

Zatímco např. v minulém roce se trhy dokázaly z prudkých propadů rychle vzpamatovat (např. po březnovém či srpnovém propadu), na začátku roku 2008 jsou obavy z toho, že pokles může trvat déle. Pro investory do akciových fondů to bude znamenat především respektování investičního horizontu svých fondů, jinak mohou v těchto volatilních časech realizovat zbytečné ztráty. Zde je také třeba pamatovat na jeden z aspektů investování do podílových fondů, a sice že jejich investiční strategie se řídí statutem. Často tak fondy zůstávají zainvestovány i v méně příznivých časech, neboť mají stanoveny minimální limity objemu akcií v portfoliu, popřípadě sledují vybraný benchmark.

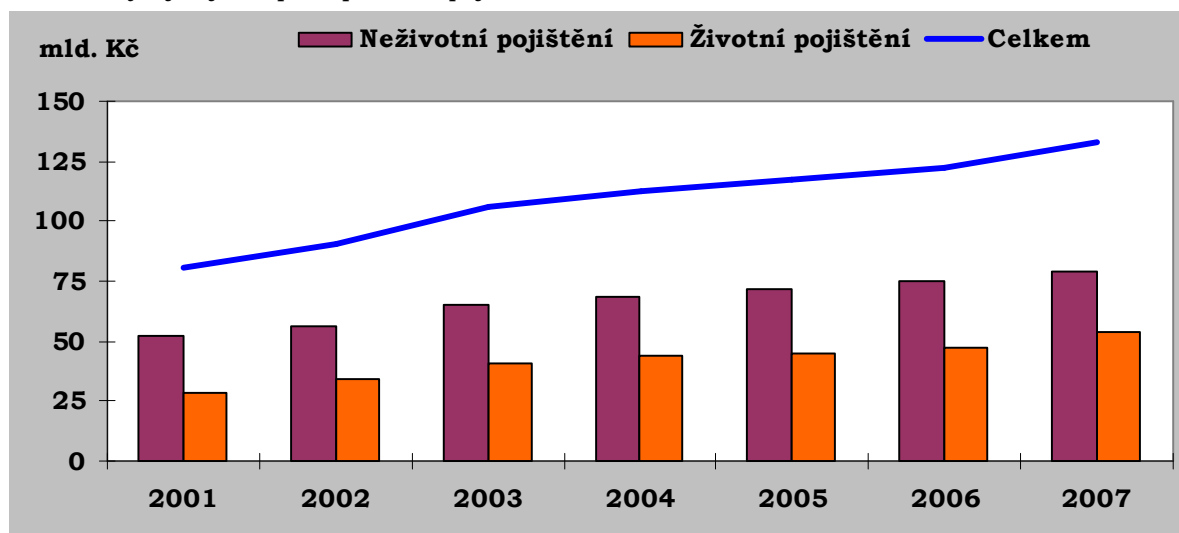
Otázku správného načasování vstupu na trh si musí položit zájemci o nemovitostní fondy. Vývoj na trzích realit nelze přehlížet a důsledky zpomalení ekonomického růstu (i v jiných zemích) se díky globalizaci může projevit i u nás.

4.4. Pojišťovny

Na území ČR v uplynulém roce, oproti jiným evropským regionům, nedolehly žádné výraznější přírodní katastrofy. Pojistný sektor nebyl proto zatížen zvýšenými nároky na pojistné plnění z titulu extrémních klimatických vlivů. Vyšší požadavky na pojistné plnění byly zaznamenány pouze lokálně v souvislosti s orkánem Kyrill, který zasáhl území ČR na počátku roku. Vzhledem k mírnému charakteru loňské i letošní zimy byly škody na majetku nízké. Z hlediska škod způsobených přírodními živly lze rok 2007 označit za poměrně bezproblémový.

Graf 4.9: Vývoj objemu předepsaného pojistného

Pramen: ČNB

Pojistný trh po období přechodné stagnace nabyl opět na dynamice. Hrubé předepsané pojistné meziročně vrostlo o 8,8 % a dosáhlo celkového objemu 132,9 mld. Kč. Zvýšená dynamika byla tažena zejména životním pojištěním, kde došlo k růstu hrubého předepsaného pojistného o 14,6 % zejména z titulu jednorázově placeného pojistného (růst o cca 34 %) a dosáhlo hodnoty 54,1 mld. Kč. Nárůst neživotního pojištění byl pozvolnější (o 5,2 %). Jeho objem ve výši 78,8 mld. Kč představuje 59,3% podíl na celkovém hrubém předepsaném pojistném. Došlo tedy k opětovnému snížení podílu neživotního pojištění ve prospěch životního (40,7 %), což představuje další krok k postupnému přibližování se obvyklé struktury pojištění ve vyspělých státech EU (cca 60:40 ve prospěch životního pojištění). Před 10 lety podíl životního pojištění dosahoval 26,5 %.

Přes zrychlení tempa je pojištěnost obyvatel v ČR ve srovnání s vyspělými státy stále nízká. Podle údajů ČAP průměrné roční pojistné v životním pojištění dosahovalo v roce 2006 v zemích EU 1 359 EUR na obyvatele, v ČR pouze 162 EUR. Podíl hrubého předepsaného pojistného na HDP tj. ukazatel celkové propojištěnosti v roce 2007 dosáhl 3,7 %.

Příznivý vývoj hrubého předepsaného pojistného se odráží i v růstu počtu uzavřených pojistných smluv. Z odvětvového pohledu se nejvíce prosazují v životním pojištění nové produkty investičního pojištění, v neživotním pojištění tvoří cca 30% podíl na hrubém pojistném pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a cca 22,5% podíl náleží pojištění majetku.

Tabulka 4.16: Výsledky pojišťoven³⁷

k 31.12.	2003	2004	2005	2006	2007
Počet pojistných smluv (tis. ks)	20 211	20 256	21 303	22 216	23 241
z toho neživotní pojištění	13 871	13 913	14 840	15 456	16 317
životní pojištění	6 339	6 344	6 463	6 760	6 924
Počet nově uzavřených PS (tis. ks)	5 224	5 161	5 786	8 024	9 016
z toho neživotní pojištění	4 411	4 082	4 941	7 238	8 102
životní pojištění	813	1 080	845	786	914
Předepsané pojistné celkem (mld. Kč)	105,95	112,58	117,05	122,09	132,90
z toho neživotní pojištění	64,82	68,38	72,13	74,86	78,76
životní pojištění	41,13	44,20	44,92	47,23	54,14
Celková propojištěnost (%)	4,10	4,00	3,90	3,80	3,70

Pramen: ČNB

Tvorba zisku poněkud zaostala (12,8 mld. Kč), jelikož mimořádné výnosy z prodeje majetkových podílů České pojišťovny, které ovlivnily hospodářský výsledek v roce 2006, se již neopakovaly. Zaměstnanost se v sektoru udržuje na přibližně stejné úrovni (+ 0,6 %), což při vzrůstajícím výkonu, měřeném přírůstkem hrubého předepsaného pojistného, svědčí o vzrůstající produktivitě práce.

V umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, nedochází k výraznějším změnám. Základní tendence posilování podílu relativně méně rizikových aktiv přetrvává. Podíl dluhopisů garantovaných státem nebo mezinárodními finančními institucemi tvoří v kmeni životního pojištění již téměř 52 %. Konzervativní investiční strategie pojišťoven vychází i ze skutečnosti, že ve skladbě umístění technických rezerv jsou limitovány regulatorními předpisy. Český pojistný trh nejeví žádné známky nestability z důvodu případných sekundárních dopadů turbulencí na zahraničních finančních trzích. Přestože se zejména v závěru roku zvýšila volatilita úrokových sazeb na finančních trzích, nebylo zatím nutné přistupovat k úpravě maximální výše technické úrokové míry (2,4 %). Ta představuje pro pojistníky zaručený podíl na výnosech z finančních umístění v životním pojištění.

Ke konci roku 2007 působilo na trhu 52 pojišťoven (bez ČKP³⁸). Pořadí deseti největších pojišťoven se ve srovnání s rokem 2006 nezměnilo. Největší tržní podíl³⁹ zaujímá Česká pojišťovna (cca 30 %), druhou příčku si udržuje Kooperativa (cca 22 %) a třetí pozici zaujímá Allianz (cca 7 %). Více než 5% podíl na trhu dosáhla ještě ČSOB Pojišťovna a Generali. Ostatní pojišťovny mají tržní podíl nižší než 5 %. V samotném životním pojištění se výrazněji prosazuje pobočka ING Životní pojišťovna, která zaujímá celkové druhé místo s tržním podílem cca 13,5 %. Kromě působení tzv. domácích pojišťoven bylo ke konci roku 2007 přijato již 478 notifikací pojišťoven z EU/EHP s možností přeshraničního poskytování služeb.⁴⁰ Jejich aktivity na pojistném trhu ČR jsou však zatím omezené.

Několik pojišťoven požádalo ČNB o rozšíření stávajícího povolení k provozování pojišťovací činnosti o nová odvětví a skupiny pojištění. Novými členy ČKP se v roce 2007 stala Hasičská pojišťovna, AIG pojišťovna, Dolnorakouská pojišťovna a Direct pojišťovna.

V červenci 2007 byla podepsána dohoda o založení společného podniku mezi pojišťovnou Generali a skupinou PPF. Skupina PPF vlastní 49 % podíl vložila do společného podniku (Generali PPF holding) Českou pojišťovnu. Smlouva o společném podniku nabyla účinnosti v lednu 2008. Odhaduje se, že nový subjekt bude mít více než 9 mil. klientů a bude působit

³⁷ PS = pojistná smlouva, počet smluv v životním pojištění nezahrnuje smlouvy za doplňková pojištění.

³⁸ ČKP (Česká kancelář pojistitelů) je profesní organizací pojistitelů, kterým bylo uděleno povolení k provozování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

³⁹ Tržní podíly vychází z údajů z ČAP

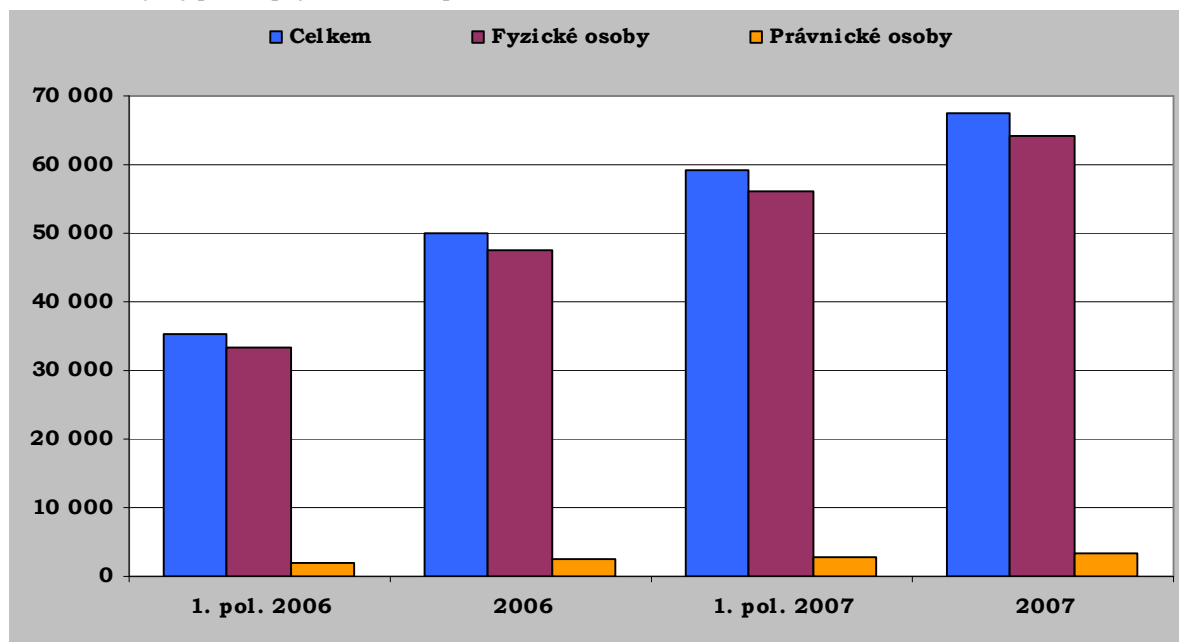
⁴⁰ Z toho je 100 poboček těchto pojišťoven z EU/EHP.

ve 12 zemích, s vedoucí pozicí v ČR, Maďarsku a Slovensku. V návaznosti na dlouhodobé výsledky a vyšší integraci České pojišťovny do mezinárodních struktur došlo na počátku roku 2008 ke zvýšení jejího ratingu shodně o tři stupně od dvou mezinárodních agentur (Moody's a Standard & Poor's).

Rakouský pojišťovací koncern Vienna Insurance Group (VIG), který v ČR již působí prostřednictvím pojišťovny Kooperativa a České podnikatelské pojišťovny, v březnu 2008 oznámil, že koupí pojišťovny sVersicherung získal majoritní podíl i v Pojišťovně České spořitelny. Transakce podléhá schválení příslušnými úřady na ochranu hospodářské soutěže a lokálními úřady vykonávajícími dozor nad pojišťovnami. V únoru 2008 VIG rovněž oznámil, že se rozhodl založit vlastní zajišťovnu a umístit její sídlo do Prahy. Zajišťovna by měla začít plně fungovat již od r. 2009.

Graf 4.10: Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů

Pramen: ČNB

Výrazný růst pojišťovacích zprostředkovatelů (o 14,4 %) pokračoval i v roce 2007. Jejich počet dosáhl ke konci roku 67 530 osob. Největší počet subjektů je registrován v pozici podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele (51,6 %) a výhradního pojišťovacího agenta (24,9 %). Významnější meziroční změnu počtu zahraničních zprostředkovatelů způsobují subjekty (fyzické osoby) ze Slovenska.

Tabulka 4.17: Počty zprostředkovatelů podle postavení (kategorií)⁴¹

Subjekt registrace k 31.12.	2006			2007			meziroční změna (%)		
	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem
VPZ	7 496	211	7 707	8 589	236	8 825	14,58	11,85	14,51
PPZ	24 334	867	25 201	33 726	1 126	34 852	38,60	29,87	38,30
VPA	13 018	58	13 076	16 726	89	16 815	28,48	53,45	28,59
PA	459	514	973	486	581	1 067	5,88	13,04	9,66
PM	132	407	539	146	453	599	10,61	11,30	11,13
SLPU	48	77	125	55	91	146	14,58	18,18	16,80
PZ EU	2 058	442	2 500	4 512	714	5 226	119,24	61,54	109,04
celkem	47 545	2 576	50 121	64 240	3 290	67 530*	35,11	27,72	34,73

Pramen: ČNB

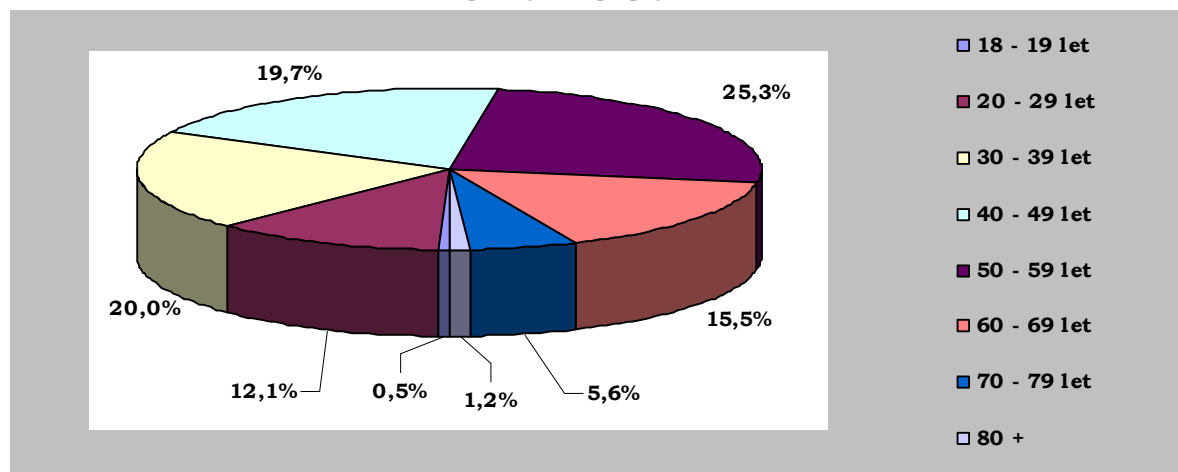
* z toho 4 483 subjektům byla licence odebrána

Ukazuje se, že dosavadní systém registrace pojišťovacích zprostředkovatelů není optimální. Budoucí úprava legislativy v této oblasti by měla směřovat zejména ke zjednodušení a sjednocení regulace s distributory produktů v ostatních sektorech finančního trhu. Rovněž by měl být položen vyšší důraz na převzetí odpovědnosti za činnost vázaných a podřízených pojišťovacích zprostředkovatelů u jejich tzv. zastřešujících subjektů. Postup legislativních prací v této oblasti je však vázán na vyhodnocení aplikace směrnice EU o zprostředkování pojištění do národních úprav.

4.5. Penzijní připojištění

Prakticky stejným tempem jako v předchozím roce pokračoval nárůst počtu účastníků penzijního připojištění. Celkově tak bylo v penzijních fondech k 31.12.2007 evidováno téměř 3,94 mil. účastníků. Vzhledem k zachování roční dynamiky růstu 9,54 % dosáhl absolutní přírůstek počtu účastníků 342 712.

Graf 4.11: Věková struktura účastníků penzijního připojištění

Pramen: MF

⁴¹ Legenda: VPZ = vázaný pojišťovací zprostředkovatel, PPZ = podřízený pojišťovací zprostředkovatel, VPA = výhradní pojišťovací agent, PA = pojišťovací agent, PM = pojišťovací makléř, SLPU = samostatný likvidátor pojistných událostí, PZ EU= pojišťovací zprostředkovatel "zahraniční", FO = fyzické osoby a PO = právnické osoby.

Při pohledu na věkové rozložení meziročního nárůstu účastníků je patrné, že největší nárůst o 29,96 % byl dosažen v nejmladší věkové kategorii 18 - 19 let. To je příznivý signál nejen kvůli „omlazení“ kmene účastníků, ale i z hlediska zájmu mladé generace o svoji budoucnost, byť jde v absolutním vyjádření o necelých 5 tisíc účastníků. Příklad nejvyšší věkové kategorie, jež rovněž zaznamenala procentuálně vysoký růst, naopak ukazuje na použití produktu penzijního připojištění ke krátkodobému spoření spíše než k reálnému zabezpečení na penzi. Pouze jednociferný nárůst počtu účastníků na rozdíl od zbývajících kategorií zaznamenaly dvě nejpočetnější kategorie 40 - 49 let a 50 - 59 let, kde je však již vysoká propojištěnost.

Tabulka 4.18: Počet účastníků penzijního připojištění dle věku

k 31.12.	2004	2005	2006	2007	meziroční změna	
					abs.	(%)
18 - 19 let	8 872	12 522	16 513	21 461	4 948	29,96
20 - 29 let	319 707	368 952	420 387	475 887	55 500	13,20
30 - 39 let	516 646	601 614	686 156	786 781	100 625	14,67
40 - 49 let	667 016	705 074	735 250	777 167	41 917	5,70
50 - 59 let	874 832	931 001	966 952	996 474	29 522	3,05
60 - 69 let	395 418	452 878	530 932	610 778	79 846	15,04
70 - 79 let	153 182	173 965	196 484	218 919	22 435	11,42
80 +	28 057	33 721	40 971	48 890	7 919	19,33
celkem	2 963 730	3 279 727	3 593 645	3 936 357	342 712	9,54

Pramen: MF

Miliónovou hranici překročil počet penzijních připojištění, na která aktuálně přispívá účastníkům zaměstnavatel. K 31.12.2007 šlo o 1 042 346 smluv, tedy o 74 062 více než o rok dříve (nárůst o 7,64 %). Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele je dle očekávání nejvyšší v kategorii čtyřicátníků a padesátníků.

Při bližším pohledu na využívání příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění jsou patrné zřetelné rozdíly mezi věkovými kategoriemi, ale i mezi pohlavími. Ve všech věkových kategoriích využívají příspěvku zaměstnavatele více muži, a to v průměru o 10 p.b.

Největší rozdíl v podílu smluv s příspěvkem zaměstnavatele mezi muži a ženami je v kategorii šedesátníků. Tento rozdíl je evidentně způsoben dřívějším ukončením zaměstnání u žen kvůli odchodu do důchodu a je dobře vidět v prudké změně mezi kategoriemi 60 - 64 let a 65 - 69 let. Při bližším pohledu je však patrné, že podíl u žen prudce klesá již v kategorii 55 - 59 let. Relativně nejmenší rozdíl je u zaměstnanců do 30 let. V kategorii 30 - 34 let naopak rozdíl prudce narůstá. Jedním z hlavních důvodů je, že v této věkové kategorii řada žen odchází na mateřskou dovolenou. V období 35 - 54 let pak je již poměr smluv s příspěvkem zaměstnavatele mezi muži a ženami stabilizovaný. Je to dáno i rozdílným zastoupením mužů a žen v některých sektorech hospodářství, resp. typem zaměstnavatelů.

Tabulka 4.19: Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele dle věkové kategorie a pohlaví

Věk	Počet smluv			Podíl smluv s přísp. zaměst.		
	Muži	Ženy	celkem	Muži	Ženy	celkem
18 - 19	11 552	9 909	21 461	3,16%	0,95%	2,14%
20 - 24	87 908	82 550	170 458	12,34%	9,11%	10,77%
25 - 29	152 919	152 510	305 429	26,50%	19,14%	22,82%
30 - 34	212 339	207 195	419 534	36,94%	20,28%	28,71%
35 - 39	178 850	188 397	367 247	40,37%	26,24%	33,12%
40 - 44	183 583	206 412	389 995	40,39%	29,68%	34,72%
45 - 49	178 859	208 313	387 172	37,97%	29,81%	33,58%
50 - 54	221 765	262 679	484 444	42,54%	35,18%	38,55%
55 - 59	240 475	271 555	512 030	42,36%	28,05%	34,77%
60 - 64	178 187	202 659	380 846	29,27%	8,72%	18,33%
65 - 69	100 585	129 347	229 932	8,71%	1,20%	4,48%
70 - 74	56 736	77 451	134 187	1,47%	0,33%	0,81%
75 - 79	35 243	49 489	84 732	0,46%	0,18%	0,29%
80 - 84	14 218	21 999	36 217	0,24%	0,10%	0,16%
85 - xx	4 453	8 220	12 673	0,11%	0,06%	0,08%
celkem	1 857 672	2 078 685	3 936 357	32,44%	21,16%	26,48%

Pramen: MF

Následující tabulka ukazuje stálý mírný růst hodnoty průměrných měsíčních vlastních příspěvků účastníků penzijního připojištění na 496 Kč (bez příspěvku zaměstnavatelů), což je o 4,4 % vyšší hodnota než k 31.12.2006. Naproti tomu průměrná výše státního příspěvku narostla na rovných 104 Kč, což však v procentuálním vyjádření představuje nárůst o 0,04 %. Tento rozpor je dán rozdílnou dynamikou jednotlivých skupin podle výše příspěvků, kdy oproti celkovému nárůstu počtu účastníků téměř o 10 % vzrostl počet účastníků spořících měsíčně 2 500 a více Kč meziročně o 45 % a v kategorii 2 000 - 2 499 Kč o 28 %. Růst výše průměrného měsíčního příspěvku tak „táhne“ poměrně úzká skupina nadprůměrně spořících účastníků, protože například počet účastníků v těchto dvou kategoriích je menší než 2,5 % z celkového počtu účastníků.

Tabulka 4.20: Rozložení průměrné výše měsíčních příspěvků

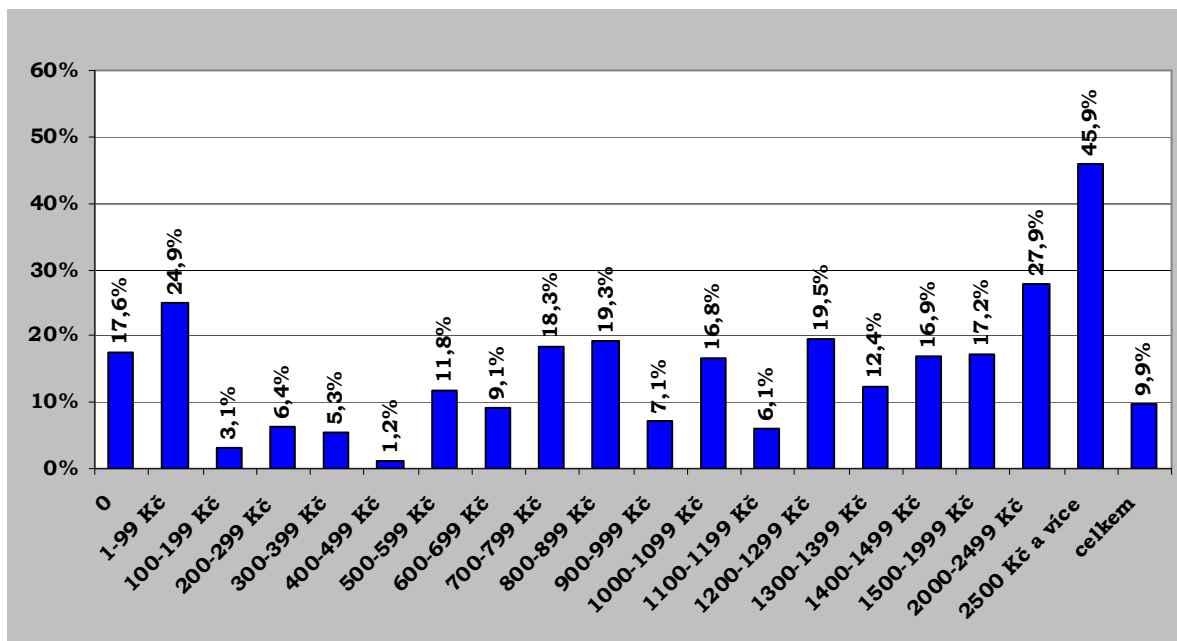
Kč/měsíc	2003	2004	2005	2006	2007
Úč. přísp. na starobní penzi	373,0	385,3	399,3	406,4	414,1
Úč. přísp. na výsluhovou penzi	144,5	153,3	162,1	171,3	181,4
Účastnický příspěvek	416,7	435,6	459,1	474,8	495,9
Státní příspěvek	97,3	99,6	100,8	103,6	104,0

Pramen: MF

Výše průměrného měsíčního příspěvku účastníka plynule stoupá (od 190 Kč měsíčně u kategorie 18 - 19 let) s věkem účastníka. Hranici průměru 500 Kč měsíčně překračují účastníci ve věku nad 45 let a až do 59 let věku mají příspěvky stoupající tendenci. I u vyšších věkových kategorií však průměrné výše účastnických příspěvků překračují hranici 500 Kč.

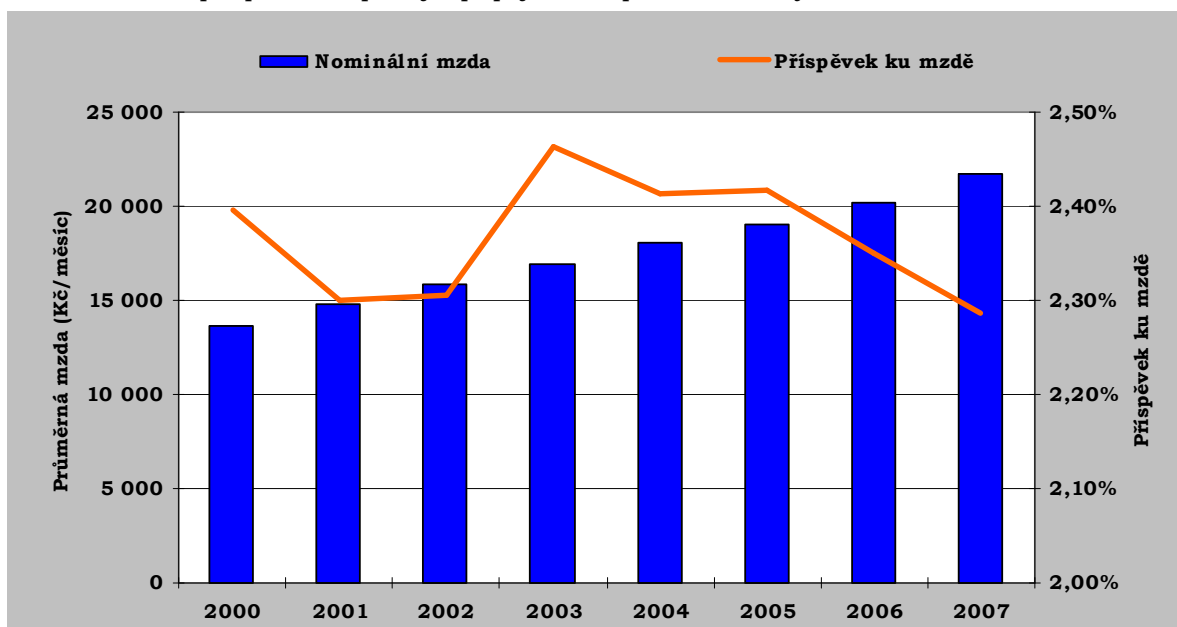
Graf 4.12: Srovnání meziročního nárůstu počtu účastníků dle výše měsíčního příspěvku

Pramen: MF

I přes tyto nárůsty tak nadále platí jen doplňkový význam soukromého důchodového připojištění, neboť nízká výše průměrného měsíčního příspěvku účastníků, sice vylepšená o státní příspěvek, popř. příspěvek zaměstnavatele, nevytvoří dostatečně vysokou výši úspor na stáří.

Graf 4.13: Vztah příspěvku na penzijní připojištění a průměrné mzdy

Pramen: MF, ČSÚ

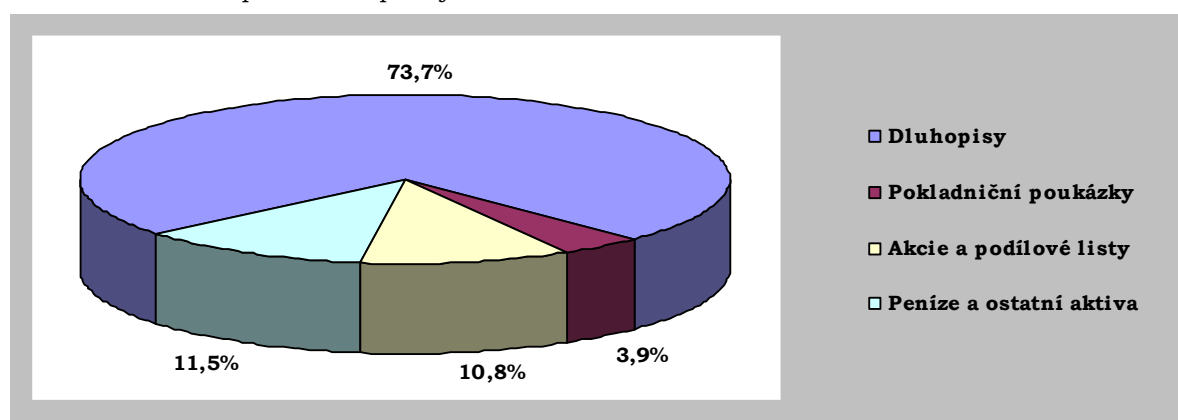
Z výše uvedeného grafu vyplývá, že pokud účastníci nebudou dostatečně navyšovat své pravidelné účastnické příspěvky, poměr příspěvku ke mzdě bude i nadále klesat. V důsledku toho vytvořené úspory na stáří nedosáhnou odpovídající úrovně.

Saturace trhu s penzijním připojištěním patří mezi hlavní důvody nárůstu provizí za získání nových účastníků. Takto vzniklé akviziční náklady představují jednu z hlavních položek zatěžující hospodaření penzijních fondů a ovlivňující jejich výnosy pro účastníky. V této oblasti se rok 2007 nezařadil k těm nejúspěšnějším, neboť vývoj na kapitálových trzích (ať už poklesy na akciových burzách či růst úrokových sazeb bezprostředně ovlivňující hodnotu dluhopisů) neumožnil penzijním fondům s danou konzervativní strategií velký rozmach. Zhodnocení prostředků účastníků za rok 2007 pravděpodobně zůstane hluboko pod hranicí inflace vyjádřené přírůstkem indexu spotřebitelských cen, jež dosáhla v prosinci 2007 oproti stejnému měsíci předchozího roku hodnoty 5,4%.⁴²

Rezervu pro dosahování vyšších výnosů fondů pak lze najít i v uzákoněných pravidlech pro investování, resp. hospodaření penzijních fondů, jež svoji přílišnou konzervativností nedovolují účastníkům získávat vyšší výnosy.

Graf 4.14: Umístění prostředků penzijních fondů k 31.12.2007⁴³

Pramen: APF ČR

4.6. Nebankovní úvěrové instituce

Nárůst za uplynulé období zaznamenaly všechny níže uvedené ukazatele. Ke konci roku 2007 uzavřeli členové asociace 1 533 697 smluv o spotřebitelských úvěrech (492 998 osobních půjček, 329 198 revolvingových úvěrů a 711 501 úvěrových a splátkových smluv v rámci financování v místě prodeje) v celkové výši 47,91 mld. Kč. V meziročním srovnání došlo ke zvýšení celkové částky o 30,83 %.⁴⁴

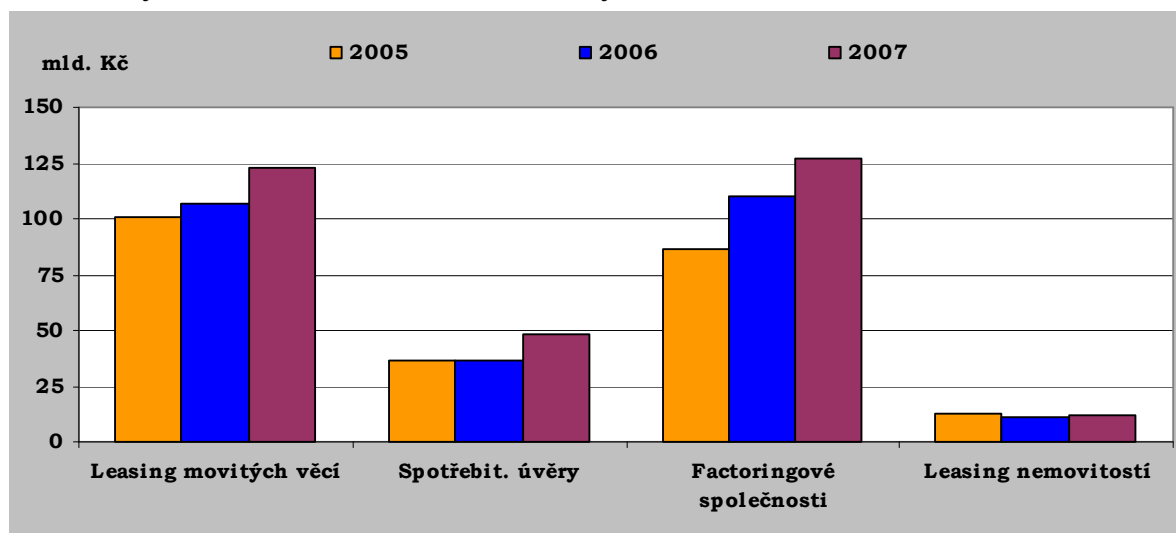
⁴² Pramen: ČSÚ

⁴³ viz tabulka 8.5 v Příloze 2.

⁴⁴ viz tabulka 8.6 v Příloze 2.

Graf 4.15: Vybrané ukazatele nebankovních úvěrových institucí

Pramen: ČLFA

Leasing movitých věcí oproti roku 2006 vzrostl o 15,4 % a dosáhl výše 122,75 mld. Kč. Financování prostřednictvím factoringových společností patří již dlouhodobě mezi stále oblíbenější finanční nástroje společností umožňující získat prostředky z krátkodobých pohledávek za odběrateli před termínem splatnosti. Nárůst takto poskytnutých úvěrů v porovnání s rokem 2006 vzrostl o 15,2 %.

5. VZTAH VEŘEJNÉHO A STÁTNÍHO SEKTORU K FINANČNÍMU TRHU

5.1. Saldo vládního sektoru

V roce 2007 skončilo hospodaření sektoru vlády podle metodiky ESA 95 deficitem 56,1 mld. Kč, tj. 1,6 % HDP. Na výsledném záporném saldu hospodaření sektoru vládních institucí se podílel především subsektor ústředních vládních institucí. Jeho hospodaření skončilo deficitem 83,7 mld. Kč, tj. 2,4 % HDP. Největší část připadá na deficit státního rozpočtu (vč. operací Národního fondu a Fondu privatizace), který v roce 2007 dosáhl výše 82,9 mld. Kč. Čisté výpůjčky vlády tak byly v roce 2007 nižší než stanovují tzv. maastrichtská kritéria konvergence relevantní pro přijetí společné evropské měny. Lepší než předpokládaný výsledek byl dán jednak výrazně lepšími daňovými příjmy (o cca 18 mld. Kč), vyššími než odhadovanými příjmy za tržní produkci sektoru vlády, kam spadají např. příjmy spojené se zavedením systému elektronického mýta, a dále i příjmy spojené s netržní produkcí příspěvkových organizací. Celkové příjmy (zdroje) dosáhly hodnoty 1 451,8 mld. Kč. Na výdajové straně (užití celkem 1 507,2 mld. Kč) pak nebyly realizovány všechny předpokládané dotace a ostatní běžné transferové platby. Zároveň se neuskutečnily některé avizované vládní investice. Výdaje nerealizované organizačními složkami státu byly z velké části převedeny do rezervních fondů, přičemž hotovostní převody těchto prostředků byly profinancovány emisí státních dluhopisů. Stav prostředků v rezervních fondech organizačních složek státu činil na konci roku 2007 cca 97 mld. Kč. Lepší než předpokládané inkaso daňových příjmů ovlivnilo také výsledky hospodaření sektoru místních vládních institucí (přebytek 10,5 mld. Kč) a fondů sociálního zabezpečení (přebytek 17,4 mld. Kč).

V roce 2008 dojde v absolutním vyjádření zřejmě jen k nepatrnému zhoršení vládního deficitu. Negativně se projeví zhoršení parametrů makroekonomického vývoje, zejména pak silící inflační tlaky, přičemž protisměrně budou působit reformní opatření schválená v roce 2007. Kladná salda hospodaření lze očekávat u subsektorů místních vládních institucí (cca 2 mld. Kč) a zejména pak u fondů sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny cca 15 mld. Kč). Důvodem jejich přebytkového hospodaření je relativně rychlý růst výkonnosti národního hospodářství a pravděpodobně vyšší než předpokládané daňové příjmy, u kterých se projeví zejména nárůst inkasa daně z přidané hodnoty spojený se zvýšením její snížené sazby. Nadále bude docházet k přesunu zdanění od přímých daní k nepřímým. Dalším faktorem vedoucím ke zlepšení salda sektoru vládních institucí je předpokládaný nárůst dotací z EU na investiční akce realizované sektorem vlády, které nahradí domácí zdroje. Tomuto vývoji také napovídá poměrně vysoká očekávaná dynamika růstu hrubé tvorby fixního kapitálu. Na druhé straně rizikem dalšího vývoje mohou být vyšší nároky na české spolufinancování uvedených projektů. Naopak ke zpomalení došlo u růstu výdajů na sociální dávky. Daný vývoj je spojen především s dopady schválených reformních kroků v sociální oblasti. Lze tak očekávat změnu struktury výdajů vlády směrem k výdajům podporujícím další hospodářský růst. Ministerstvem financí predikovaná výše deficitu vlády na rok 2008 je 58,3 mld. Kč (tj. 1,5 % HDP).

Příjmy z privatizace (příjmy z prodeje akcií a ostatních majetkových podílů) dosáhly v roce 2007 výše 12,6 mld. Kč. Šlo zejména o příjmy z prodeje akcií a. s. ČEZ za více než 11,6 mld. Kč. Pro rok 2008 jsou očekávány privatizační příjmy ve výši 20,7 mld. Kč, přičemž značná část těchto prostředků je vyhrazena jako zdroj financování činnosti Státního fondu dopravní infrastruktury.

Dluh sektoru vlády dosáhl v roce 2007 hodnoty 1 019,4 mld. Kč a činil tak 28,7 % HDP, čímž zaznamenal meziroční pokles o 0,7 p.b., dynamika růstu vládního dluhu se pak meziročně nezměnila. Pro rok 2008 je očekáván nárůst dluhu o cca 75,8 mld. Kč, v podílovém vyjádření na HDP tak dojde k poklesu o 0,3 p.b. Do dluhu jsou imputovány

státní garance, nákup stíhacích letounů Grippen, imputace spojená s mýtnými bránami a nákupem akcií společnosti ČEPS ve výši cca 41 mld. Kč.

Největší část vládního dluhu má formu dluhových cenných papírů, přičemž i nadále pokračuje proces sekuritizace dluhu. Podíl půjček ve vládním dluhu již po několik let zaznamenává postupný pokles.

5.2. Státní rozpočet

Státní rozpočet na rok 2007 byl schválen se schodkem 91,3 mld. Kč. Celkové výdaje byly očekávány ve výši 1 040,8 mld. Kč a příjmy 949,5 mld. Kč. Skutečné výdaje pak činily 1 092,3 mld. Kč a příjmy 1 025,9 mld. Kč. Hospodaření státního rozpočtu tak skončilo schodkem 66,4 mld. Kč.

Za překročením **příjmů** stojí zejména nárůst daňových příjmů, které vzrostly o 16,6 mld. Kč (zejména daň z příjmů právnických a fyzických osob). Nárůst oproti schválenému rozpočtu zaznamenalo také inkaso pojistného na sociální zabezpečení, který činil 12,2 mld. Kč. Příjmy z důchodového pojištění byly o 10,6 mld. Kč vyšší než výdaje určené na důchody. Tento přebytek bude převeden na nově vytvořený účet rezervy pro důchodovou reformu, kam dále budou převedeny přebytky z let 2004 a 2005 a dividendy od energetických společností za rok 2007 (celkový zůstatek 17,6 mld. Kč). Zároveň však v roce 2007 nedošlo k realizaci transferových plateb od EU ve výši 24,5 mld. Kč. Celkové příjmy jsou také výrazným způsobem zkresleny převody z rezervních fondů (51,9 mld. Kč) a fondu státních záruk (8,4 mld. Kč). Celková výše příjmů státního rozpočtu po očištění o tyto převody činila 965,6 mld. Kč.

Nerealizované příjmy od EU také stojí za značným poklesem dotačních a transferových plateb ze státního rozpočtu. Struktura **výdajů** v rozdělení na běžné a kapitálové zůstala v meziročním srovnání téměř nezměněna. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích pak nepatrně poklesl. Celkový objem výdajů státního rozpočtu je výrazným způsobem ovlivněn převody do rezervních fondů (79,8 mld. Kč) a fondu státních záruk (12,2 mld. Kč). Z prostředků převedených do rezervních fondů mělo 32,7 mld. Kč investiční charakter, tj. 69 % všech kapitálových výdajů. Téměř 22,7 mld. Kč z této částky připadá na kapitoly Ministerstvo dopravy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo životního prostředí. Výdaje po očištění o tyto převody dosáhly výše 1 000,9 mld. Kč, ale měly by být ještě navýšeny o úhradu ztráty ČKA, která je realizována mimorozpočtově a byla v průběhu roku navýšena ze 7 mld. Kč na 13,2 mld. Kč. Úhrada vlastních zdrojů ES činila 27,2 mld. Kč, tradiční vlastní zdroje, které jsou vybírány mimorozpočtově, pak dosáhly 4,8 mld. Kč.

Celkové saldo státního rozpočtu po očištění o převody z a do vlastních fondů organizačních složek státu a zahrnutí úhrady ztráty ČKA činilo 48,5 mld. Kč.

Tabulka 5.1: Vývoj příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu

k 31.12. (mld. Kč)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční změna (%)
Příjmy vč. splátek	691,2	690,5	763,2	819,7	865,4	965,3	11,54
Výdaje vč. hrub. půjček	736,6	797,0	832,2	880,7	972,8	1 013,9	4,22
Saldo	-45,5	-106,5	-69,0	-61,1	-107,4	-48,6	-54,76

Pramen: MF

5.3. Státní dluh a státní záruky

Také v roce 2008 pokračuje deficitní hospodaření státního rozpočtu, které generuje nárůst objemu státního dluhu; od roku 2003 však dochází k pozvolnému snižování dynamiky jeho růstu.

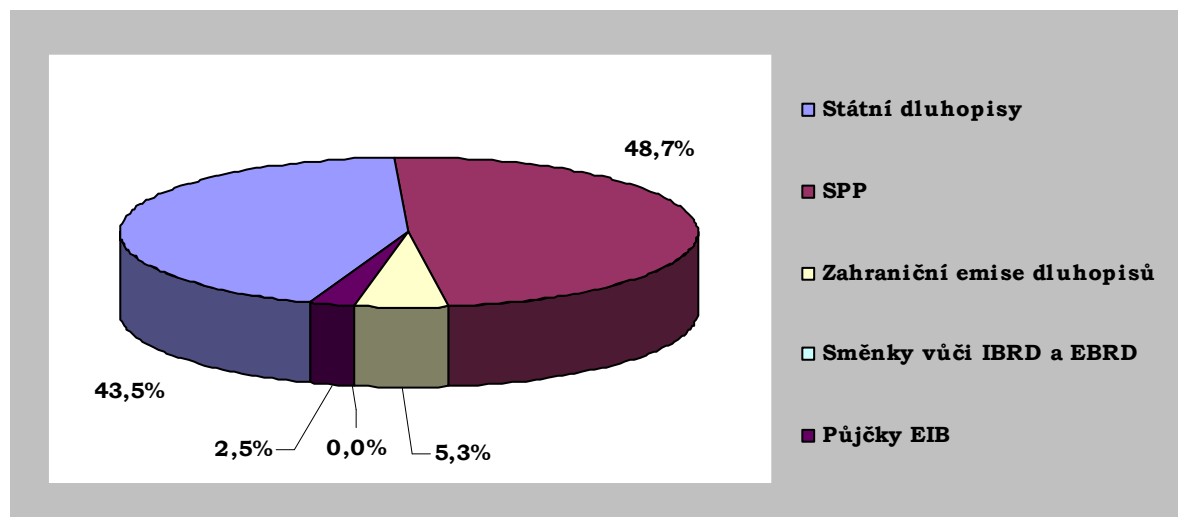
Ke konci **roku 2007** byl vykázán nekonsolidovaný státní dluh ve výši 892,3 mld. Kč, přičemž ke konci roku 2008 je očekáván jeho nárůst na 975 mld. Kč při růstu jeho podílu na hrubém domácím produktu z 25,1 % na 25,3 %. Nárůst za uvedené období se týká především domácího, v menší míře pak i zahraničního státního dluhu. Nadále tak pokračuje proces internalizace státního dluhu.

Ke konci prvního čtvrtletí **roku 2008** došlo k čistému poklesu emisí střednědobých a dlouhodobých dluhopisů v nominální hodnotě 0,9 mld. Kč. Celková hrubá emise činila za 1. čtvrtletí roku 35,3 mld. Kč, tj. 21,4 % maximálního schváleného limitu platného pro rok 2008 (za předpokladu schváleného schodku 70,8 mld. Kč). Ve stejném období došlo k poklesu státních pokladničních poukázek v oběhu o 35,3 mld. Kč. Díky tomu se za dané období snížil podíl krátkodobého státního dluhu o 2,2 p.b. na 16,5 %. Důvodem tohoto vývoje byl zejména pokles peněžních instrumentů v oběhu, který v 1. čtvrtletí činil 35,3 mld. Kč. Namísto emisí státních pokladničních poukázek byly ke krátkodobému financování výpůjčních potřeb vlády využity prostředky souhrnného účtu hospodaření státní pokladny.

Průměrná splatnost státního dluhu ke konci prvního čtvrtletí vzrostla na 6,7 let a pohybuje se mírně nad vyhlášeným cílovým pásmem pro daný rok.

V roce 2008 dochází k dalšímu poklesu hodnoty portfolia **rizikových státních záruk**, které jsou hrazeny v rámci výdajů státního rozpočtu. Jejich význam ve vztahu k hodnotě státního dluhu poklesl pod 6 % a jejich struktura tak nemůže významněji vychýlit sledovaná kvantitativní kritéria směrem od vyhlášených cílových hodnot.

Graf 5.1: Státní dluh podle typu instrumentu k 31.12.2007

Pramen: MF

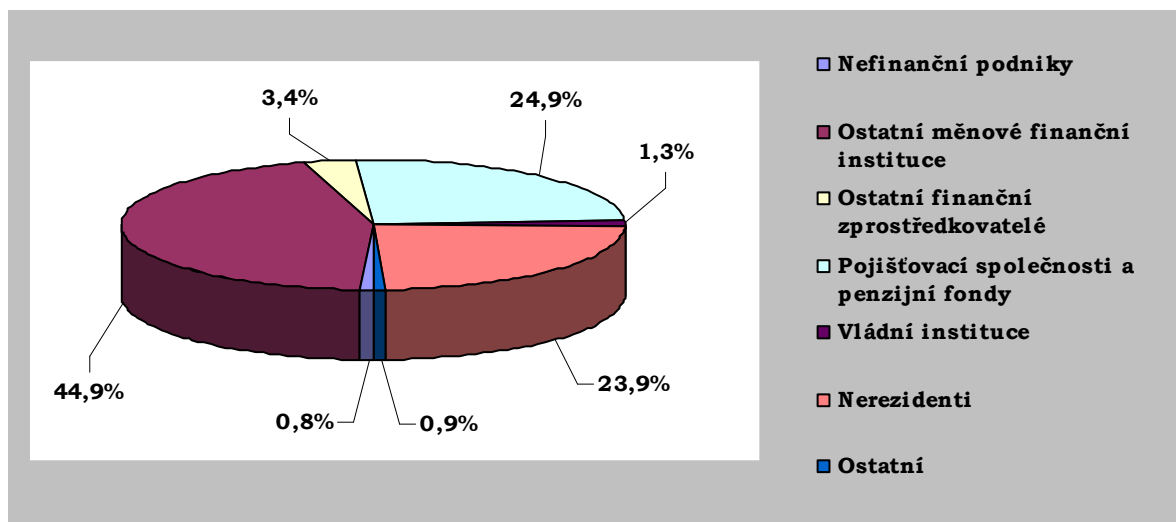
Za **období let 2007 a 2008** je předpokládán nárůst státního dluhu o 172,5 mld. Kč. Vnitřní státní dluh je plně sekuritizován a v uvedeném období vzroste o 130,9 mld. Kč. Růst dluhu je dán nárůstem objemu emitovaných střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů (o 160,7 mld. Kč) a poklesem objemu emitovaných státních pokladničních poukázek (o 27,4 mld. Kč). Vnitřní dluh se v roce 2007 zvýšil o 88,4 mld. Kč. Výnosy z emisí státních dluhopisů jsou určeny k financování schodku státního rozpočtu a k úhradě ztrát

ČKA. Tyto ztráty jsou od roku 2005 zajišťovány mimorozpočtově. V roce 2007 skončilo hospodaření státního rozpočtu deficitem 66,4 mld. Kč a pro rok 2008 je rozpočtován schodek státního rozpočtu ve výši 70,8 mld. Kč. Poslední úhrada ztráty ČKA financovaná z výnosů emisí státních dluhopisů byla realizována v roce 2007 v objemu 13,2 mld. Kč.

Zahraniční státní dluh se zvýší v letech 2007 a 2008 o 41,6 mld. Kč. Hlavní důvod tohoto nárůstu představují jednak zahraniční emise dluhopisů (28,6 mld. Kč) a zvýšení objemu půjček od EIB (o 13,3 mld. Kč).

Graf 5.2: Státní dluh podle věřitelů k 31.12.2007

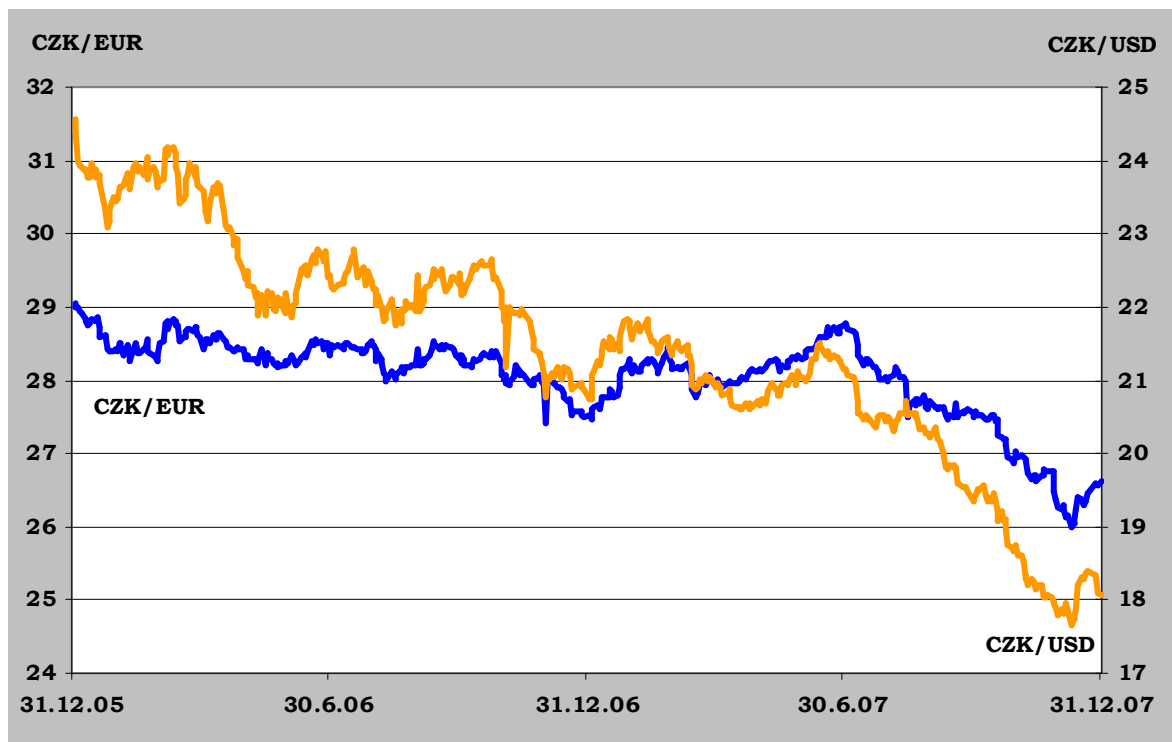
Pramen: MF

6. TRH DEVIZ

Česká měna v druhém pololetí razantně posilovala a za celý rok nakonec posílila vůči oběma hlavním měnám. K euru tak získala 3,18 % na 26,62 CZK/EUR a vůči dolaru získala výrazných 13,40 % na 18,08 CZK/USD. V průběhu prosince prolomila hranici 26 CZK/EUR. Ve stejné době dolar stál dokonce méně než 18 korun.

Graf 6.1: Kurz koruny k hlavním měnám

Pramen: ČNB

Tabulka 6.1: Kurz koruny k hlavním měnám

Průměrný kurz v roce						
	2003	2004	2005	2006	2007	meziroční změna (%)
vůči EUR (CZK/EUR)	31,84	31,90	29,78	28,34	27,76	-2,05
vůči USD (CZK/USD)	28,23	25,70	23,95	22,61	20,31	-10,18
Kurz ke konci roku						
	2003	2004	2005	2006	2007	meziroční změna (%)
vůči EUR (CZK/EUR)	32,41	30,47	29,01	27,50	26,62	-3,18
vůči USD (CZK/USD)	25,65	22,37	24,59	20,88	18,08	-13,40

Pramen: ČNB, ČSÚ

K posilování koruny přispěl hospodářský růst ČR. Česká ekonomika roste stabilním vysokým tempem. Přebytky obchodní bilance se stále zvyšují. Měnový trh zatím výrazněji přímo nezasáhly důsledky hypoteční krize v USA. Směnné kurzy pouze odrážejí důsledky této krize na reálnou ekonomiku. V USA se obávají recese a Eurozóna se zřejmě bude potýkat se zpomalením růstu HDP.

Tabulka 6.2: Vnější finanční vztahy

roční (mln. Kč)	2003	2004	2005	2006	2007
Obchodní bilance	-69,8	-13,4	59,4	65,1	117,5
Běžný účet platební bilance	-160,6	-147,5	-48,5	-100,8	-89,0
Kapitálový účet platební bilance	-0,1	-14,2	4,7	8,5	19,7
Finanční účet platební bilance	157,1	177,3	154,8	104,9	104,5

Pramen: ČNB - ARAD

Vývoj kurzu české měny ovlivnilo i opakované zvyšování úrokových sazeb ČNB. Rostoucí inflační tlaky přinutily bankovní radu ČNB ke zpřísnění měnové politiky. ECB sazby od poloviny roku neměnila. V USA namísto toho úroky klesaly, což se projevilo na výrazně vyšším posílení koruny vůči dolaru než euru. Po několika letech se úrokové sazby v ČR, Eurozóně a USA přiblížily.

Tabulka 6.3: Srovnání ekonomických ukazatelů

(%)	Inflace (meziroční)			Klíčová úroková míra centrální banky ⁴⁵		
	ČR	Eurozóna	USA	ČR	Eurozóna	USA
leden 07	1,3	1,8	2,1	2,50	3,50	5,25
únor 07	1,5	1,8	2,4	2,50	3,50	5,25
březen 07	1,9	1,9	2,8	2,50	3,75	5,25
duben 07	2,5	1,9	2,6	2,50	3,75	5,25
květen 07	2,4	1,9	2,7	2,50	3,75	5,25
červen 07	2,5	1,9	2,7	2,75	4,00	5,25
červenec 07	2,3	1,8	2,4	2,75	4,00	5,25
srpen 07	2,4	1,7	2,0	3,00	4,00	5,25
září 07	2,8	2,1	2,8	3,25	4,00	4,75
říjen 07	4,0	2,6	3,5	3,25	4,00	4,75
listopad 07	5,0	3,1	4,3	3,25	4,00	4,50
prosinec 07	5,4	3,1	4,1	3,50	4,00	4,25

Pramen: ČSÚ, ČNB, Eurostat, ECB, Fed

ECB zvýšila svoji základní klíčovou úrokovou sazbu v roce 2007 dvakrát a stejně jako ČNB vždy o 0,25 p.b. Ke změně sazeb došlo v březnu a červnu a základní sazba se na konci sledovaného období ustálila na 4 %. Oproti ECB snížila centrální banka USA po 4 letech růstu svoji základní úrokovou sazbu v roce 2007 hned třikrát⁴⁶ a uzavírala tak na konci roku na 4,25 %. Hlavním důvodem pro opakované snížení byly důsledky krize na realitním trhu, která měla negativní dopad na americké banky a následně na celou americkou ekonomiku.

⁴⁵ ČR – 2T Repo sazba ČNB, Eurozóna - Main refinancing operations Minimum Bid rate ECB a USA - Intended federal funds rate Fed.

⁴⁶ Fed snížil sazbu v září o 0,5 p.b., v říjnu o 0,25 p.b. a v listopadu opět o 0,25 p.b.

7. AKTIVITY MF V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU

7.1. Legislativa finančního trhu

I v roce 2007 byly pro český finanční trh velmi podstatné legislativní aktivity, a to jak na úrovni EU, tak na úrovni národní.

Na komunitární úrovni probíhaly v roce 2007 intenzivní diskuse k projektu přípravy nového režimu pro solventnost pojišťovacích institucí, tzv. Solvency II. Velmi důležitou je nová směrnice o platebních službách na vnitřním trhu. Rovněž pokračovaly konzultační aktivity EK k dalšímu směru vývoje regulace fondů kolektivního investování (přístup k nemovitostním fondům, hedgeovým fondům a dalším alternativním investicím, možné změny v regulaci stávajících harmonizovaných fondů UCITS). Byla změněna procesní pravidla a hodnotící kritéria pro schvalování nabývání účastí ve finančních institucích.

V polovině roku vstoupila v účinnost novela zákona transponující směrnice o kapitálových požadavcích pro úvěrové instituce a obchodníky s cennými papíry (tzv. Basel II).

Novelou zákona o podnikání na kapitálovém trhu, kterou 7.5.2008 schválila Poslanecká sněmovna, plní Česká republika závazek transponovat do svého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady o trzích finančních nástrojů (tzv. MIFID). Účinnost normy se očekává do léta roku 2008. Návrh zákona přináší nejvýznamnější změny v podnikání na kapitálovém trhu za posledních 10 let.

Zákon přinese zlepšení postavení zákazníků na českém kapitálovém trhu, dále zlepšení podmínek pro podnikání na kapitálovém trhu a vytvoření lepších podmínek pro spolupráci příslušných orgánů dohledu členských států Evropské unie. Cílem je také posílení konkurence v oblasti poskytování investičních služeb a tím zlevnění služeb pro zákazníky.

Z konkrétních změn lze především zmínit, že novela nově rozšiřuje okruh investičních nástrojů, pro jejichž nabízení zákazníkům bude potřeba povolení České národní banky, což by mělo vést k vyšší ochraně investorů. Mění se úprava pravidel pro jednání se zákazníky, zavádí se např. povinnost pro obchodníka provést pokyn zákazníka za nejlepších podmínek, tedy v zásadě za nejlepší cenu, a povinnost hodnotit vhodnost nabízených investičních služeb a investičních nástrojů pro konkrétního zákazníka.

Novela přináší změny také v oblasti organizování trhů s investičními nástroji. Novinkou je zavedení regulace tzv. mnohostranného obchodního systému, jakožto speciální obchodní platformy s investičními nástroji. Podstatnou změnou je též rozšíření požadavků na transparentnost regulovaných trhů a informovanost klientů, kdy novela zavádí povinnost uveřejňovat informace o poptávce a nabídce cenných papírů, o uzavřených obchodech aj.

Ministerstvo financí zpracovalo návrh nového zákona o pojišťovnictví, který přinese zejména implementaci nových evropských pravidel o zajištění. Významně se do něj promítá zejména směrnice o zajištění, která současně mění i základní podmínky týkající se životního a neživotního pojištění a zásadně mění i doplňkový dohled nad činností pojištěven a zajištěven ve skupině. Nový zákon o pojišťovnictví bude upravovat činnost tuzemských a zahraničních zajištěven (stávající zákon toto neupravuje), zajišťovny tak získají obdobný režim, který mají pojišťovny. Návrh zákona o pojišťovnictví zahrnuje kromě implementace směrnice o zajištění i přenesená a upravená ustanovení dalších evropských směrnic pro pojišťovnictví a zdokonaluje tak i některá opatření, jež směřují k posílení finanční stability pojištěven. Mezi ně se například řadí řídicí a kontrolní systém, technické rezervy nebo skladba finančního umístění.

Ministerstvo financí rovněž zahájilo konzultační proces s účastníky trhu jako součást transpozičních prací na výše zmíněné směrnici o platebních službách.

Mezi hlavní témata diskusí o koncepčních změnách v roce 2007 nepochybně patřila penzijní reforma, v jejímž rámci by mělo dojít k oddělení majetku současných penzijních fondů od majetku účastníků. To by mělo přinést zprůhlednění hospodaření fondů a zvýšení jejich důvěryhodnosti a atraktivity pro občany.

Na institucionální integraci dozoru nad finančním trhem (proběhla v roce 2006 sloučením dozorových úřadů do České národní banky) navázala práce na věcném záměru úpravy vlastního výkonu dohledu tak, aby některé části problematiky dohledu finančního trhu byly koncentrovány v jednom souhrnném zákonu.

Pokračovalo se rovněž v přípravných pracích na legislativních aspektech přijetí eura. Byly připraveny i další změny právních předpisů, jejichž cílem je vyřešit některé dílčí otázky.

7.2. Nelegislativní aktivity MF

V roce 2007 pokračovalo Ministerstvo financí ve svých aktivitách na poli rozvoje finančního trhu a ochrany spotřebitele. Zásadním momentem se stala formulace rámcové politiky v oblasti ochrany spotřebitele, tedy dokumentu, který popisuje jak důvody k aktivním zásahům státu, tak především hlavní oblasti těchto zásahů, označené jako pilíře ochrany spotřebitele. Prvním je zajištění informovanosti, tedy garance, že jsou spotřebitelům k dispozici zásadní informace o finančních produktech a jejich poskytovatelích, a to v určité kvalitě. Touto kvalitou se rozumí jejich úplnost, srozumitelnost, vyváženost, transparentnost, srovnatelnost a poskytnutí v adekvátním okamžiku. Paralelním cílem v oblasti informovanosti je dosažení odpovídající odbornosti distributorů finančních produktů a služeb, kteří informace spotřebitelům předávají. Navazujícím pilířem je finanční gramotnost, která je nezbytným předpokladem k tomu, aby spotřebitelé byli schopni přijaté informace zpracovat a přeměnit je v konkrétní rozhodnutí v otázkách financí. Konečně třetím pilířem jsou pak opatření, která mají zajistit spotřebiteli adekvátní postavení ve vztahu vůči finanční instituci, tj. především možnost efektivně chránit a uplatňovat svá práva.

Pod vedením Ministerstva financí byla zpracována Strategie finančního vzdělávání, jejíž implementace do školního vzdělávání již probíhá.

V souvislosti s dlouhodobě nepříznivou finanční situací Garančního fondu obchodníků s cennými papíry (dále jen „Fond“), která bránila výplatám oprávněných nároků poškozených klientů zkrachovalých obchodníků s cennými papíry, připravilo Ministerstvo financí návrh novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, který umožnil Fondu přijmout dotaci.

SEZNAM ZKRATEK

abs.	Absolutně
AKAT	Asociace pro kapitálový trh
APF ČR	Asociace penzijních fondů České republiky
b.b.	Bazický bod
BCPP	Burza cenných papírů Praha
CB	Centrální banka
CČ	Cílová částka
CP	Cenný papír
CZK	Mezinárodní kód české koruny
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČBA	Česká bankovní asociace
ČKA	Česká konsolidační agentura
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČLFA	Česká leasingová a finanční asociace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EBP	Energetická burza Praha
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
ECB	Evropská centrální banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIB	Evropská investiční banka
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EUR	Mezinárodní kód eura
Fed	Federal Reserve System (centrální banka USA)
FESE	Federace evropských burz (Federation of European Securities Exchanges)
HDP	Hrubý domácí produkt
HÚ	Hypoteční úvěr
HZL	Hypoteční zástavní list
IBRD	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
IPO	Primární úpis akcií (Initial Public Offering)
KB	Komerční banka
MiFID	Směrnice o trzích finančních nástrojů
MF	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OCP	Obchodník s cennými papíry
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OPF	Otevřený podílový fond
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
p.b.	Procentní bod
RM-S	RM-System
RPSN	Roční procentní sazba nákladů
SPAD	Systém pro podporu trhu akcií a dluhopisů, obchodní systém BCPP
SPP	Státní pokladniční poukázky
USA	Spojené státy americké
USD	Mezinárodní kód amerického dolaru

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1: Tempo růstu HDP	5
Tabulka 1.2: Makroekonomické ukazatele české ekonomiky	5
Tabulka 2.1: Prostředky použitelné na finančním trhu	8
Tabulka 4.1: Počty vybraných subjektů poskytujících služby na finančním trhu	10
Tabulka 4.2: Počet subjektů působících v ČR na základě jednotného pasu.	10
Tabulka 4.3: Ekonomické výsledky finančních institucí v meziročním srovnání.....	11
Tabulka 4.4: Finanční zdroje společností s 250 a více zaměstnanci.....	12
Tabulka 4.5: Finanční ukazatele společností s 250 a více zaměstnanci	12
Tabulka 4.6: Sazby ČNB.....	13
Tabulka 4.7: RPSN korunových úvěrů poskytnutých bankami v ČR.....	13
Tabulka 4.8: Rozdělení korunových vkladů a úvěrů u bank dle sektorového hlediska.....	14
Tabulka 4.9: Stav hypotečních úvěrů (HÚ)	19
Tabulka 4.10: Vývoj indexu PX	20
Tabulka 4.11: Objem obchodů	21
Tabulka 4.12: Počty registrovaných emisí	22
Tabulka 4.13: Vybrané ukazatele sektoru OCP v roce 2007	23
Tabulka 4.14: Finanční skupiny dle objemu spravovaného majetku	23
Tabulka 4.15: Prostředky jednotlivých druhů podílových fondů podle domicilu.....	25
Tabulka 4.16: Výsledky pojišťoven	27
Tabulka 4.17: Počty zprostředkovatelů podle postavení (kategorií)	29
Tabulka 4.18: Počet účastníků penzijního připojištění dle věku	30
Tabulka 4.19: Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele dle věkové kategorie a pohlaví	31
Tabulka 4.20: Rozložení průměrné výše měsíčních příspěvků	31
Tabulka 5.1: Vývoj příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu	36
Tabulka 6.1: Kurz koruny k hlavním měnám	39
Tabulka 6.2: Vnější finanční vztahy	40
Tabulka 6.3: Srovnání ekonomických ukazatelů.....	40
Tabulka 8.1: Průměrná úroková sazba.....	51
Tabulka 8.2: Úvěry podle druhového hlediska	51
Tabulka 8.3: Základní ukazatele vývoje stavebního spoření v ČR	52
Tabulka 8.4: Objem majetku v zahraničních fondech podle distributorů	53
Tabulka 8.5: Objem majetku domácích fondů podle správců	53
Tabulka 8.6: Umístění prostředků penzijních fondů	53
Tabulka 8.7: Umístění technických rezerv.....	54

SEZNAM GRAFŮ

Graf 2.1: Prostředky použitelné na finančním trhu	7
Graf 3.1: Vývoj struktury úspor obyvatelstva ČR	9
Graf 4.1: Zadluženost domácností dle účelu	15
Graf 4.2: Srovnání zadlužení domácností v EU	15
Graf 4.3: Vývoj úvěrů v sektoru stavebního spoření	17
Graf 4.4: Vývoj hypoindexu	18
Graf 4.5: Souhrnné ukazatele hypotečního trhu	18
Graf 4.6: Vývoj indexu PX	20
Graf 4.7: Výkonnost významných indexů burz členských států EU v roce 2007	21
Graf 4.8: Vývoj investování do podílových fondů	24
Graf 4.9: Vývoj objemu předepsaného pojistného	26
Graf 4.10: Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů	28
Graf 4.11: Věková struktura účastníků penzijního připojištění	29
Graf 4.12: Srovnání meziročního nárůstu počtu účastníků dle výše měsíčního příspěvku	32
Graf 4.13: Vztah příspěvku na penzijní připojištění a průměrné mzdy	32
Graf 4.14: Umístění prostředků penzijních fondů k 31.12.2007	33
Graf 4.15: Vybrané ukazatele nebankovních úvěrových institucí	34
Graf 5.1: Státní dluh podle typu instrumentu k 31.12.2007	37
Graf 5.2: Státní dluh podle věřitelů k 31.12.2007	38

PŘÍLOHA 1: LEGISLATIVA FINANČNÍHO TRHU

Legislativa ČR a ES doznala v roce 2007 v oblasti finančního trhu následujících úprav:

1.1. Průřezové předpisy v oblasti finančního trhu

1) *Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2007:*

- **Směrnice** Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5.9.2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účasti ve finančním sektoru (vyhlášeno 19.1.2007).
- **Návrh strategie** Evropské komise v oblasti regulace retailových finančních služeb uveřejněný ve formě tzv. **Zelené knihy o maloobchodních finančních službách na jednotném trhu** ze dne 2.5.2007
- **Konzultační návrh** Komise ohledně rozdílné právní úpravy distribuce alternativních retailových investičních produktů ze dne 26.10.2007. Cílem je případně „narovnáni“ regulatorního rámce u některých finančních produktů, jako jsou např. kapitálové pojištění, strukturované produkty, fondy kolektivního investování, které jsou vzájemně nahraditelné.

2) *Připravované evropské právní předpisy (včetně již zveřejněných po 31.12.2007) a další iniciativy EK:*

- **Směrnice o úvěrových smlouvách pro spotřebitele a o zrušení směrnice 87/102/EHS.** Schválena Radou pro dopravu, telekomunikace a energetiku 7.4.2008. Směrnice zatím nebyla publikována v Úředním věstníku. Členské státy budou mít 2 roky na její transpozici do národních právních řádů, tj. směrnice bude aplikovatelná v roce 2010. Cílem navrhované úpravy je vytvořit podmínky pro jednotný vnitřní trh se spotřebitelským úvěrem, zajistit vysoký stupeň ochrany spotřebitele a upřesnění komunitární úpravy.

3) *Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2007:*

- **Zákon č. 120/2007 Sb. o změně některých zákonů v souvislosti se stanovením kapitálových požadavků** na banky, spořitelny a úvěrní družstva, obchodníky s cennými papíry a na instituce elektronických peněz – transpozice směrnice 2006/48/ES týkající se přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu a směrnice 2006/49/ES o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí (s účinností od 1.7.2007).
- **Zákon č. 160/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany spotřebitele.** Tento zákon nabyl účinnosti 2. 7. 2007. Do zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, se v souvislosti s vnitrostátní transpozicí nařízení Evropského parlamentu a Rady 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele („nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele“) vkládá nové ustanovení § 44a, v němž se výslovně potvrzuje příslušnost ČNB jakožto dozorového orgánu nad oblastí tzv. distančního marketingu (v intencích směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku). Zákon by měl usnadnit spolupráci ČNB se zahraničními orgány dozoru nad distančním marketingem v oblasti finančních služeb, a to především při výměně informací a při uplatňování donucovacích opatření.

4) *Připravované zákony (včetně již přijatých, které nabyly nebo nabudou účinnosti po 31.12.2007):*

- **Věcný záměr zákona o dohledu nad finančním trhem.** Základním cílem je jednotná právní úprava postupů České národní banky při výkonu dohledu nad

finančním trhem. Jedná se o další krok navazující na integraci dohledu do České národní banky, ke které došlo v roce 2006. Dne 30.4.2008 byl věcný záměr zákona uveřejněn na webových stránkách MF ke konzultaci. Současně je rozeslán do meziresortního připomínkového řízení.

- **Novela č. 36/2008 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele**, transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Touto novelou byl také novelizován zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů. Česká národní banka tak v současné době vykonává dohled nad dodržováním zákazu používání nekalých obchodních praktik v případě, že se jich dopustí subjekty, které jinak podléhají jejímu dohledu.

5) Sekundární legislativa:

- **Vyhláška č. 123/2007 o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry** – transpozice směrnice 2006/48/ES týkající se přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu a směrnice 2006/49/ES o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí (účinnost 1.7.2007).

1.2. Legislativa v oblasti kapitálového trhu

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2007:

- **Prováděcí opatření** ke směrnici 2004/109/ES o transparentnosti (o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, a o změně směrnice 2001/34/ES).
- **Nařízení** Komise 211/2007/ES ze dne 27.2.2007, kterým se mění nařízení 809/2004/ES, kterým se provádí směrnice EP a Rady 2003/71/ES, pokud jde o finanční údaje obsažené v prospektech v případech, kdy má emitent složitou finanční minulost nebo přijal významný finanční závazek (vyhlášeno 28.2.2007).
- **Směrnice** Komise 2007/14/ES ze dne 8.3.2007, kterou se stanoví prováděcí pravidla k vybraným ustanovením směrnice 2004/109/ES o harmonizaci požadavků na transparentnost ohledně informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu (vyhlášeno 9.3.2007).
- **Směrnice** Komise 2007/16/ES ze dne 19.3.2007, kterou se provádí směrnice Rady 85/611/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (UCITS), pokud jde o vyjasnění některých definic (vyhlášeno 20.3.2007).
- **Doporučení** Komise 2007/657/ES ze dne 11.10.2007 o elektronické síti úředně určených mechanismů centrálního ukládání regulovaných informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES (vyhlášeno 5.7.2007).
- **Konzultační návrh** Komise ohledně přezkumu národních pravidel pro soukromé umístění ze dne 20.4.2007
- **Zveřejnění výsledku konzultace** Komise ohledně pravidel poskytování investičních služeb v oblasti komoditních a tzv. exotických derivátů vymezených směrnicí MiFID 2004/39 a CAD 2006/49 ze dne 14.8.2007
- **Konzultační návrh** Komise na změnu směrnice 85/611/EHS (UCITS) ze dne 22.3.2007.

2) Přípravované evropské právní předpisy (včetně již zveřejněných po 31.12.2007) a další iniciativy EK:

- žádné

3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2007:

- žádné

4) Přípravované zákony (včetně již přijatých, které nabýly nebo nabudou účinnosti po 31.12.2007):

- **Zákon č. 29/2008 Sb.**, kterým se mění **zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu**, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s úpravou nároku na náhradu z Garančního fondu obchodníků s cennými papíry (s účinností od 12.2.2008).
- **Novela zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu**, ve znění pozdějších předpisů a **dalších souvisejících zákonů** – transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21.4.2004 o trzích finančních nástrojů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/31/ES (MiFID) a směrnice Komise 2006/73/ES ze dne 10.8.2006, kterou se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokud jde o organizační požadavky a provozní podmínky investičních podniků a o vymezení pojmů pro účely zmíněné směrnice. Vládní návrh zákona předložen Poslanecké sněmovně dne 12.2.2008, očekávaná účinnost předlohy na přelomu pololetí tohoto roku.
- **Novela, kterou se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu**, ve znění pozdějších předpisů, a **zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování**, ve znění pozdějších předpisů a **další související zákony** – transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES ze dne 15.12.2004 o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, směrnice Komise 2007/14/ES ze dne 8.3.2007, kterou se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice 2004/109/ES o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5.9.2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účastí ve finančním sektoru a směrnice Komise 2007/16/ES ze dne 19.3.2007, kterou se provádí směrnice Rady 85/611/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), pokud jde o vyjasnění některých definic. Novela zákona bude předložena do vlády do poloviny roku 2008.

5) Sekundární legislativa:

- Vyhláška č. 59/2007 Sb., o druzích odborných obchodních činností obchodníka s cennými papíry vykonávaných prostřednictvím makléře, o druzích specializace makléře a o makléřské zkoušce (s účinností od 15.4.2007).
- Vyhláška č. 92/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 536/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podnikání na kapitálovém trhu v oblasti ochrany proti zneužívání trhu (s účinností od 1.5.2007).
- Vyhláška č. 115/2007 Sb., o podrobnostech plnění povinností depozitáře fondu kolektivního investování (s účinností od 15.7.2007).
- Vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry (s účinností od 1.7.2007).
- Vyhláška č. 240/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 264/2004 Sb., o formě a způsobu zaslání výroční zprávy a pololetní zprávy emitenta kótovaného cenného papíru a o způsobu plnění povinnosti oznámit podíl na hlasovacích právech, ve znění vyhlášky č. 458/2004 Sb. (s účinností od 1.10.2007).
- Vyhláška č. 241/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 603/2006 Sb., o informační povinnosti fondu kolektivního investování a investiční společnosti (s účinností od 1.10.2007).
- Vyhláška č. 242/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 605/2006 Sb., o některých informačních povinnostech obchodníka s cennými papíry (s účinností od 1.10.2007).
- Vyhláška č. 604/2006 Sb., o používání technik a nástrojů k efektivnímu obhospodařování majetku standardního fondu a speciálního fondu, který shromažďuje peněžní prostředky od veřejnosti (s účinností od 1.1.2007).

- Vyhláška č. 605/2006 Sb., o některých informačních povinnostech obchodníka s cennými papíry (s účinností od 1.1.2007).

1.3. Legislativa v oblasti bankovníctví, stavebního spoření a družstevních záložen

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2007:

- **Směrnice** Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu a o změně směrnic 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES. Směrnice byla zveřejněna v Úředním věstníku EU dne 5.12.2007 pod číslem 2007/64/ES. Směrnice musí být transponována do 1.11.2009.

2) Připravované evropské právní předpisy (včetně již zveřejněných po 31.12.2007) a další iniciativy EK:

- Novela směrnice 2006/48/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejím výkonu
- Novela směrnice 2000/46/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu o institucích elektronických peněz
- Novela Nařízení 2560/2001 o platbách v euro

3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2007:

- žádné

4) Připravované zákony (včetně již přijatých, které nabyly nebo nabudou účinnosti po 31.12.2007):

- **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.** Dne 16.4.2008 bude návrh zákona projednán ve vládě. Účinnost je navrhována 15. dnem po dni jeho vyhlášení.
- **Návrh zákona o zrušení Zajišťovacího fondu družstevních záložen.** Projednání návrhu zařazeno na pořad 30. schůze PS. Účinnost je navrhována dnem jeho vyhlášení.
- **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb. o bankách v souvislosti s nabýváním a zvyšováním kvalifikovaných účastí.** Předpokládaná účinnost nejpozději od 21.3.2009.
- **Návrh zákona o platebních službách.** Předpokládaná účinnost nejpozději od 1.11.2009.
- **Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebních službách.** Předpokládaná účinnost nejpozději od 1.11.2009.
- **Zákon, kterým se mění zákon 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů** 1. čtení poslaneckého návrhu proběhlo na pořadu 28. schůze PS. Účinnost je navrhována dnem jeho vyhlášení.
- **Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu** a změnový zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Návrh byl dne 1.2.2008 projednán v 1. čtení PS.

5) Sekundární legislativa:

- Vyhláška č. 47/2007 Sb., ze dne 5.9.2007, kterou se stanoví některé požadavky na řídicí a kontrolní systém bank a spořitelních a úvěrních družstev.
- Vyhláška č. 139/2007 Sb., ze dne 31.5.2007, kterou se upravují podklady prokazující důvěryhodnost a zkušenost osob ve vedení finanční holdingové osoby.

- Vyhláška č. 123/2007 Sb., ze dne 15.5.2007, o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

1.4. Legislativa v oblasti pojišťovnictví a penzijního připojištění

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2007:

2) Přípravované evropské právní předpisy (včetně již zveřejněných po 31.12.2007) a další iniciativy EK:

- Návrh směrnice o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu Solventnost II (návrh je rekodifikací směrnic v pojišťovnictví a zapracovává nová pravidla pro výpočet solventnosti).
- Zveřejnění srovnávací analýzy ke garančním schémátům v pojišťovnictví v rámci EU zpracované společností Oxera v listopadu 2007 (leden 2008).

3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2007:

- žádné

4) Přípravované zákony (včetně již přijatých, které nabyly nebo nabudou účinnosti po 31.12.2007):

- **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 340/2006 Sb., o činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění z členských států Evropské unie na území České republiky** a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost je navrhována dnem jeho vyhlášení. Návrh zákona je projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR ve 3. čtení.
- **Zákon č. 137/2008 Sb.** ze dne 20.3.2008, kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla**), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon nabývá účinnosti dnem 1.6.2008 s výjimkou ustanovení čl. I bodu 73, pokud jde o § 24 odst. 1, a bodu 89, pokud jde o § 24c, které nabývají účinnosti dnem 1.1.2009.
- **Návrh zákona o pojišťovnictví**, který transponuje směrnici 2005/68/ES o zajištění. Návrh zákona je projednáván Legislativní radou vlády. Navrhovaná účinnost od 1.1.2009.

5) Sekundární legislativa:

- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška Ministerstva financí č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění vyhlášky č. 429/2002 Sb. a vyhlášky č. 309/2004 Sb. Předpokládaná účinnost od 1.6.2008.
- Vyhláška č. 93/2007 Sb., ze dne 19.4.2007, o informační povinnosti penzijního fondu pro účely dohledu České národní banky

PŘÍLOHA 2: DOPLŇUJÍCÍ TABULKY

Tabulka 7.1: Průměrná úroková sazba

k 31.12. (%)		2003	2004	2005	2006	2007
Vklady	domácností a drobných podnikatelů	1,40	1,33	1,24	1,23	1,34
	nefinančních podniků	1,09	1,14	0,99	0,97	1,17
Úvěry	domácnostem a drobným podnikatelům	8,29	8,09	7,53	7,46	8,06
	na spotřebu	13,20	14,86	14,36	14,26	14,99
	na nemovitosti	6,70	6,15	5,57	5,51	6,11
	nefinančním podnikům	4,57	4,51	4,27	4,22	4,57

Pramen: ČNB - ARAD

Tabulka 7.2: Úvěry podle druhového hlediska

k 31.12. (mld. Kč)	2005	2006	2007	Meziroční změna	
				abs.	(%)
Kontokorentní a debetní zůstatky BÚ	85,74	104,93	140,27	35,34	33,68
Spotřební úvěry (bez KTK a deb.zúst.na BÚ)	79,90	101,70	128,90	27,20	26,75
Úvěry na bydlení bez hypotečních	118,77	142,82	191,17	48,35	33,86
Hypoteční úvěry na bytové nemovitosti	202,89	288,70	398,24	109,54	37,94
Hypoteční úvěry na nebytové nemovitosti	9,53	12,79	21,50	8,71	68,15
Ostatní úvěry	261,90	278,40	310,30	31,90	11,46
Investiční	222,40	250,00	324,30	74,30	29,72
Na přechodný nedostatek zdrojů	4,15	2,15	1,44	-0,71	-32,94
Na obchodní pohledávky	40,71	40,20	37,54	-2,66	-6,61
celkem	1 025,99	1 221,67	1 553,66	331,99	27,17

Pramen: ČNB - ARAD

Tabulka 7.3: Základní ukazatele vývoje stavebního spoření v ČR

k 31.12.		2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nově uzavřené smlouvy o stavebním spoření	počet	1 293 890	2 097 338	314 650	430 233	516 385	579 730
	změna (%)	.	62,1	-85,0	36,7	20,0	12,3
Průměrná cílová částka u nově uzavřených smluv o stavebním spoření fyzickými osobami - občany	objem (tis. Kč)	147	201	223	228	236	285
	změna (%)	.	36,7	11,1	2,3	3,5	20,8
Smlouvy o stavebním spoření ve fázi spoření⁴⁷	počet	4 870 620	6 300 831	5 899 300	5 573 874	5 297 522	5 132 595
	změna (%)	.	29,4	-6,4	-5,5	-5,0	-3,1
Přiznaná státní podpora	objem (tis. Kč)	11	13	15	16	16	15
	změna (%)	.	19,9	15,7	4,9	-2,0	-5,0
Průměrná státní podpora přiznaná na smlouvu o stavebním spoření za příslušný rok	objem (tis. Kč)	3 138	3 159	3 256	3 242	0	n/a
	změna (%)	.	0,7	3,1	-0,4	0,0	n/a
Naspořená částka⁴⁴	objem (tis. Kč)	180	237	287	329	360	385
	změna (%)	.	31,4	21,2	14,6	9,4	6,9
Úvěry celkem⁴⁴	počet	568 920	685 740	786 483	857 875	900 653	942 944
z toho ze stavebního spoření	počet	420 929	488 850	549 698	582 867	587 501	580 352
překlenovací⁴⁸	počet	147 991	196 890	236 785	275 008	313 152	362 592
	změna (%)	.	20,5	14,7	9,1	5,0	4,7
Úvěry celkem⁴⁴	objem (tis. Kč)	46,3	63,6	84,2	108,1	135,5	179,3
v tom ze stavebního spoření	objem (tis. Kč)	21,9	25,1	28,7	31,8	35,1	38,9
Překlenovací⁴⁵	objem (tis. Kč)	24,4	38,5	55,4	76,3	100,4	140,4
	změna (%)	.	37,3	32,4	28,4	25,3	32,4
Úvěry celkem / naspořená částka	poměr (%)	25,7	26,9	29,3	32,8	37,6	46,6

Pramen: MF

⁴⁷ Stav ke konci období.

⁴⁸ Úvěry podle § 5 odst. 5 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 7.4: Objem majetku v zahraničních fondech podle distributorů

k 31.12.2007	Objem majetku (mld. Kč)	podíl na celkovém stavu (%)	meziroční změna (%)
Československá obchodní banka	79,62	56,04	29,98
Česká spořitelna	19,62	13,81	47,15
ING Bank	18,62	13,11	6,09
Conseq Investment Management	6,12	4,31	39,79
Raiffeisenbank	3,14	2,21	55,79
Pioneer Investments	2,98	2,10	-30,49
HSBC Bank	2,80	1,97	17,02
Komerční banka	2,49	0,00	0,00
Citibank	2,44	1,72	-12,79
HVB Bank Czech Republic	2,24	1,58	-43,47
Atlantik - Kilcullen Asset Management	1,10	0,78	149,16
ostatní	0,88	0,62	-19,17
celkem	142,07	100,00	23,64

Pramen: AKAT

Tabulka 7.5: Objem majetku domácích fondů podle správců

k 31.12.2007	Objem majetku (mld. Kč)	podíl na celkovém stavu (%)	meziroční změna (%)
Investiční společnost České spořitelny	80,97	46,77	8,10
Investiční kapitálová společnost KB	48,71	28,14	13,69
ČSOB investiční společnost	11,09	6,41	-11,57
Pioneer česká investiční společnost	11,03	6,37	9,61
ČP INVEST investiční společnost	6,35	3,67	35,71
J&T ASSET MANAGEMENT, IS	1,71	0,99	3,83
AXA investiční společnost a.s.	1,21	0,70	-
REICO investiční společnost ČS, a.s.	1,21	0,70	-
AKRO investiční společnost	0,85	0,49	3,93
AIG Funds Central Europe správ.spol.	0,16	0,09	-15,51
ostatní	9,82	5,67	-
celkem	173,11	100,00	18,02

Pramen: AKAT

Tabulka 7.6: Umístění prostředků penzijních fondů

k 31.12. (tržní ceny, mld. Kč)	2003	2004	2005	2006	2007	podíl 2007 (%)
Dluhopisy	60,29	69,08	89,36	109,97	119,50	73,74
Pokladniční poukázky	8,00	18,08	9,74	5,54	6,40	3,95
Akcie a podílové listy	3,93	6,40	9,23	14,55	17,47	10,78
Peníze a ostatní aktiva	9,84	8,51	15,08	12,47	18,68	11,53
celkem	82,06	102,07	123,41	142,53	162,05	100,00

Pramen: APF ČR

Tabulka 7.7: Umístění technických rezerv

k 31.12. (mld. Kč)	2006			2007			změna abs.			meziroční změna (
	ŽP	NP	celkem	ŽP	NP	celkem	ŽP	NP	celkem	ŽP	NP	celkem
Dluhopisy vydané členským státem nebo jeho centrální bankou a dluhopisy, za které převzal záruku členský stát	80,02	18,17	98,19	85,65	21,63	107,27	5,63	3,45	9,09	7,04	19,01	
Dluhopisy vydané bankami a obdobnými úvěrovými institucemi členských států	11,02	4,07	15,09	12,68	4,05	16,73	1,66	-0,02	1,64	15,07	-0,50	1
Kotované dluhopisy vydané obchodními společnostmi	16,97	5,96	22,92	17,09	6,96	24,05	0,12	1,01	1,13	0,73	16,88	
Pokladniční poukázky	1,02	4,52	5,54	3,30	5,81	9,11	2,29	1,29	3,57	224,79	28,53	6
Kotované komunální dluhopisy	2,07	0,89	2,96	1,95	1,00	2,94	-0,13	0,11	-0,02	-6,06	12,40	-
Půjčky, úvěry a jiné pohled.	0,23	5,54	5,77	0,00	5,68	5,68	-0,23	0,14	-0,09	-99,42	2,60	-
Směnky, jejichž splnění je zajištěno bankovním směnečným rukojemstvím nebo bankovním avalem	0,02	0,11	0,12	0,14	0,12	0,27	0,13	0,02	0,14	697,30	16,90	11
Nemovitosti na území členských států	4,72	2,07	6,79	0,91	1,94	2,85	-3,80	-0,14	-3,94	-80,62	-6,60	-5
HZL	9,84	8,79	18,63	13,38	8,78	22,16	3,54	-0,01	3,53	35,96	-0,10	1
Kotované akcie	6,62	4,02	10,65	8,46	4,81	13,27	1,84	0,79	2,62	27,72	19,55	2
Vklady a vklady potvrzené vkladovým certifikátem, vkladním listem či jiným obdobným dokumentem	9,93	6,64	16,57	10,01	7,96	17,97	0,08	1,32	1,40	0,81	19,85	
Předměty a díla umělecké kulturní hodnoty	0,00	0,11	0,11	0,00	0,11	0,11	0,00	0,00	0,00	-	-0,01	-
Dluhopisy vydané EIB, ECB, EBRD nebo IBRD	14,46	1,60	16,06	12,79	1,26	14,05	-1,67	-0,34	-2,01	-11,53	-21,43	-1
Cenné papíry vydané jednotkou kolektivního investování	19,62	3,11	22,73	25,97	3,00	28,96	6,35	-0,12	6,23	32,38	-3,79	2
Zahraniční CP, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu států OECD	6,89	4,32	11,21	5,61	2,12	7,73	-1,29	-2,20	-3,49	-18,69	-50,94	-3
Půjčky pojištěným	0,03	0,00	0,03	0,03	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	7,84	-	
Deriváty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-496,80	51

Pohledávky za zajišťovny	0,75	15,92	16,67	0,72	17,54	18,27	-0,03	1,62	1,60	-3,50	10,19
Finanční umístění celkem	184,20	85,84	270,03	198,70	92,75	291,45	14,50	6,92	21,41	7,87	8,06

Pramen: ČNB